

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

78000 Бања Лука, Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел: +387(0)51/247-408
Факс: +387(0)51/247-497
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о ревизији Консолидованог годишњег финансијског
извјештаја корисника буџета Републике Српске
за период 01.01. до 31.12.2011. године**

Број: РВ039-12

Бања Лука, 31. август 2012. године

САДРЖАЈ

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА.....	1
II РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	4
III ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ.....	5
1. Увод	5
2. Провођење препорука из претходног извјештаја	6
3. Закључак о функционисању система интерне контроле	7
4. Набавке.....	8
5. Годишњи финансијски извјештај	8
5.1. Извјештај о извршењу буџета	9
5.1.1. Припрема, израда и доношење буџета	10
5.1.2. Приходи и примици.....	11
5.1.3. Расходи и издаци.....	13
5.1.3.1. Расходи за лична примања	17
5.1.3.2. Расходи по основу коришћења роба и услуга	17
5.1.3.3. Расходи финансирања и други финансијски трошкови	18
5.1.3.4. Субвенције	19
5.1.3.5. Грантови	20
5.1.3.6. Дознаке на име социјалне заштите.....	20
5.1.3.7. Трансфери између буџетских јединица	21
5.1.3.8. Остали расходи.....	21
5.1.3.9. Издаци за нефинансијску имовину	22
5.1.3.10. Буџетски суфицит/дефицит	22
5.1.4. Нето финансирање.....	23
5.1.4.1. Издаци за финансијску имовину	23
5.1.4.2. Издаци за отплату дугова.....	24
5.1.5. Непокривени дефицит фонда текућег периода	24
5.2. Биланс успјеха.....	24
5.2.1. Приходи.....	24
5.2.2. Расходи	25
5.2.3. Финансијски резултат текуће године	26
5.3. Биланс стања.....	26
5.3.1. Актива.....	26

5.3.1.1.	Текућа имовина.....	26
5.3.1.1.1.	Готовина и готовински еквиваленти	27
5.3.1.1.2.	Краткорочни пласмани	29
5.3.1.1.3.	Краткорочна потраживања	31
5.3.1.1.4.	Краткорочна разграничења	34
5.3.1.1.5.	Финансијски и обрачунски односи између буџетских јединица	35
5.3.1.1.6.	Нефинансијска имовина у текућим средствима	35
5.3.1.2.	Стална имовина	35
5.3.1.2.1.	Дугорочни пласмани	36
5.3.1.2.2.	Дугорочна потраживања	38
5.3.1.2.3.	Дугорочна разграничења	39
5.3.1.2.4.	Остала дугорочна финансијска имовина	39
5.3.1.2.5.	Нефинансијска имовина у сталним средствима	39
5.3.2.	Пасива	41
5.3.2.1.	Обавезе	41
5.3.2.1.1.	Краткорочне финансијске обавезе.....	41
5.3.2.1.2.	Обавезе за лична примања.....	42
5.3.2.1.3.	Обавезе из пословања	43
5.3.2.1.4.	Обавезе за расходе финансирања и друге финансијске трошкове...43	
5.3.2.1.5.	Обавезе за субвенције, грантове и дознаке	43
5.3.2.1.6.	Краткорочна резервисања и разграничења	44
5.3.2.1.7.	Остале краткорочне обавезе.....	45
5.3.2.1.8.	Финансијски и обрачунски односи између буџетских корисника	46
5.3.2.1.9.	Дугорочне финансијске обавезе	46
5.3.2.1.10.	Дугорочна резервисања и разграничења	47
5.3.2.1.11.	Остале дугорочне обавезе	48
5.3.2.2.	Властити извори	48
5.3.2.2.1.	Трајни извори средстава	48
5.3.2.2.2.	Резерве.....	49
5.3.2.2.3.	Финансијски резултат	49

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Предмет

Извршили смо ревизију Консолидованог годишњег биланса стања корисника буџета Републике Српске са стањем на дан 31. децембра 2011. године и одговарајућег биланса успјеха, извјештаја о извршењу буџета за годину која се завршава на тај дан, те ревизију усклађености пословања и преглед значајних рачуноводствених политика и других објашњавајућих напомена.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Министар финансија РС је одговоран за припрему и фер презентацију ових финансијских извјештаја у складу са Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и Међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе, настале усљед корупције и преваре; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствене процјене које су разумне у датим околностима. Министар је такође одговоран за управљање Буџетом РС у складу са Законом о буџетском систему, Законом о извршењу буџета и осталим надлежним законима.

Одговорност ревизора

Наша је одговорност да изразимо мишљење о финансијским извјештајима на основу ревизије. Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора, ISSAI (INTOSAI и Међународним) стандардима ревизије. Ови стандарди налажу да радимо у складу са етичким захтјевима и да ревизију планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже материјално значајне погрешне исказе, те да је пословање усклађено са важећим законским и другим релевантним прописима.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизорских доказа о усклађености пословања и о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступка је заснован на ревизорском просуђивању, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталим усљед корупције и преваре. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизорских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примјене рачуноводствених политика и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су прибављени ревизорски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основу за наше ревизорско мишљење.

Основа за изражавање мишљења са резервом

Као што смо навели под тачком 4. Извјештаја:

Буџетски корисници нису током 2011. године провели све процедуре набавки у складу са Законом о јавним набавкама БИХ, за вриједност од најмање 3,37 милиона КМ (Министарство здравља и социјалне заштите; Министарство индустрије, енергетике и рударства; Генерални секретаријат Владе РС; Министарство породице, спорта и омладине; Агенција за воде обласног ријечног слива Саве; Правобранилаштво РС).

Као што смо навели под тачком 5.1.3.(5.1.3.2.; 5.1.3.4.; 5.1.3.6. 5.1.3.10); и 5.2.2.; Извјештаја:

Буџетски корисници су у 2011. години створили обавезе за буџетске текуће расходе у износу од 72.181.642 КМ изнад износа одобрених средстава Одлуком Народне скупштине Републике Српске о усвајању ребаланса буџета за 2011. годину, што није у складу са чланом 5. став 1. и чланом 39. став 1. и 2. Закона о буџетском систему Републике Српске.

Дио наведених текућих расхода, 62.605.741 КМ је евидентиран на позицијама обрачунских расхода (који не захтијевају одлив новчаних средстава), што није у складу са чланом 95. Правилника о буџетској класификацији.

Министарство је (у обрасцу ПИБ) исказало буџетски суфицит у износу од 36.229.327 КМ. У Нотама уз Консолидовани финансијски извјештај и Консолидовани извјештај о извршењу буџета Републике Српске који је упућен Народној скупштини Републике Српске, Министарство је објелоданило да износ исказаног суфицита треба умањити за износ од 62.531.582 КМ укалкулисаних обавеза евидентираних на обрачунским расходима, тако да остварени дефицит износи 26.302.255 КМ.

По налазу ревизије утврђена је разлика између исказаног суфицита и стварног резултата, тако да је утврђен буџетски дефицит у износу од 35.878.156 КМ.

Министарство је у Консолидованом извјештају о извршењу буџета Републике Српске, који је упућен Народној скупштини Републике Српске, објелоданило да је укупан консолидовани дефицит већи за 62.605.741 КМ.

Министарство је исказало укупни дефицит по свим фондовима (образац ПИФ) у износу од 54.129.985 КМ. По налазима ревизије укупно утврђени дефицит износи 126.311.627 КМ.

Као што смо навели под тачком 5.1.3.4. Извјештаја:

За расподјелу средстава субвенција јавним медијима (1.958.000 КМ), Влада Републике Српске није упутила Јавни позив за расподјелу истих, нису дефинисани критерији за расподјелу, нити је вршена контрола намјенског утрошка додијељених средстава по захтјевима јавних медија.

Додјела средстава за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите није вршена у потпуности у складу са планираним намјенама, на транспарентан начин и није остварена одговарајућа контрола намјенског трошења додијељених средстава Министарства здравља и социјалне заштите.

Као што смо навели под тачком 5.1.3.9. Извјештаја:

Издаци за нефинансијску имовину (по основу плаћеног, а неевидентираних ПДВ-а) исказани су мање за износ од 695.690 КМ (Министарство здравља и социјалне заштите).

Као што смо навели под тачком 5.2.3. Извјештаја:

У Консолидованом билансу успеха за период од 01.01. до 31.12.2011. године исказана је негативна разлика прихода и расхода у износу од 342.519.492 КМ (негативан финансијски резултат текуће године). Због погрешних евиденција расхода и прихода, ревизијом је утврђен негативни финансијски резултат у износу од 359.667.563 КМ (већи за 17.148.071 КМ).

Као што смо навели под тачком 5.3.1.1.(5.3.1.1.2. и 5.3.1.1.3.) Извјештаја:

Финансијска имовина (потраживања) је на дан 31.12.2011.г. исказана више за 8.024.136 КМ због неизвршених исправки вриједности потраживања старијих од годину дана, што није у складу са чланом 64. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у РС. За наведени износ су мање исказани обрачунски расходи (тачка 5.2.2.)

Исказана потраживања по основу концесија и закупа земљишта нису свеобухватна, усаглашена са свим концесионарима и закуподавцима и не представљају поуздану и истиниту вриједност.

Као што смо навели под тачком 5.3.1.2 (5.3.1.2.5) Извјештаја:

Стална имовина је исказана у мањем износу за 11.780.430 КМ, по основу евиденције дијела вриједности (умјесто укупног износа набавне вриједности) пословних објеката у којима су смјештени Виши и Окружни привредни суд Бања Лука (Министарство правде) и за пословни простор у Приједору, Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове РС.

У оквиру сталне имовине, извршена је погрешна евиденција објеката који се користе у административне сврхе на позицији аванса умјесто објеката у употреби (погрешна класификација у износу од 13.399.193 КМ), што није у складу са захтјевима МРС ЈС 17- Некретнине, постројења и опрема и датим дефиницијама термина некретнине (параграф 13.) и признавања (параграф 14.) и Инструкцијом о начину рачуноводственог обухвата и праћења финансирања јавних инвестиција из буџетских средстава у 2011. години (тачка 7.2.). Обзиром да је објекат у функцији и да се користи у административне сврхе, примијењене политике не подразумијевају обрачун амортизације, што није у складу са чланом 20. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина и градова.

Као што смо навели под тачком 5.1.3.4. и 5.3.2.1.(5.3.2.1.1;5.3.2.1.3.;5.3.2.1.5) Извјештаја:

Укупне обавезе на дан 31.12.2011. године су исказане мање за 22.111.789 КМ. Односе се на неевидентиране обавезе према добављачима Министарства правде и Републичке управе за геодетско имовинске и правне послове, за купљену пословну зграду и канцеларијски простор (11.780.430 КМ), неевидентиране обавезе Министарства рада и борачко инвалидске заштите (9.590.602 КМ) и неевидентиране обавезе Министарство просвјете и културе (741.359 КМ). У складу са МРС ЈС 1- Презентација финансијских извјештаја, параграф 80. тачка (ц), обавеза се признаје као краткорочна када измирење доспијева у оквиру дванаест мјесеци од датума извјештавања.

Истовремено су обавезе више исказане за 1.451.750 КМ због погрешно резервисаних обавеза Министарства индустрије, енергетике и рударства.

Мишљење са резервом

По нашем мишљењу, Консолидовани годишњи финансијски извјештаји буџета Републике Српске, осим за ефекте питања описаних у пасусу за изражавање мишљења са резервом, истинито и објективно приказују, у свим материјално значајним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2011. године и извршење буџета за годину која се завршава на тај дан, у складу са оквиром финансијског извјештавања.

Влада Републике Српске и Министарство финансија су своје пословање у 2011. години, осим за ефекте неусклађености описаних у пасусу за изражавање мишљења са резервом, обављали у складу са важећом законском и другом надлежном регулативом.

Бања Лука, 31.08.2012. године

Главни ревизор

Мр Бошко Чeko

II РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоручујемо Министарству да:

1. У оквиру годишњег финансијског извјештаја буџета Републике, сачињава и Биланс новчаних токова, сходно члану 61. под г), Правилника о финансијском извјештавању за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, и параграфу 21. под (д) МРС ЈС – 1- Презентација финансијских извјештаја;
2. Утврди методологију припреме и доношења буџета и да дефинише поступке информисања и комуникације са буџетским корисницима, везано за усаглашавања буџетских захтјева;
3. Припрему и доношење буџета врши у потпуности са одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске, односно да се кроз пројекцију буџета обухвате сва буџетска средства и издаци који се могу процијенити и планирати за конкретну фискалну годину;
4. Приликом улагања средстава приватизације и других давања јавних средстава кроз бесповратне дознаке, обезбиједи већи ниво транспарентности и конкуренције и унаприједи систем контрола намјенског трошења датих средстава;
5. Обезбиједи потпуну примјену члана 85. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама и члана 95. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, тако што ће се на позиције обрачунских расхода евидентирати расходи који не захтијевају одлив готовине;
6. У циљу рационалног управљања јавним средствима, као активни члан комисије за набавке (код старт пројеката) и кроз стручну и савјетодавну помоћ (што је дефинисано као обавеза) у потпуности дефинише и успостави систем контроле код јавних улагања, нарочито код пројеката који се финансирају кроз дате грантове или трансфере;
7. Се у потпуности примјени члан 64. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама, у дијелу који дефинише процјену степена надокнадивости потраживања и њиховог евидентирања и
8. Нефинансијску имовину (купљене грађевинске објекте) у потпуности признаје, вреднује и евидентира према МРС ЈС 17- Некретнине, постројења и опрема и одредбама Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета (члан 20).

III ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДеноЈ РЕВИЗИЈИ

1. Увод

Израда Консолидованог годишњег финансијског извјештаја корисника буџета Републике Српске, је у надлежности Министарства финансија Републике Српске (у даљем тексту: Министарство). Извјештај се саставља на основу евиденција и обједињавања података из збирних образаца буџетских корисника и представља извјештај за одређени ниво власти у Републици Српској. Министарство сачињава и свеобухватни консолидовани годишњи финансијски извјештај корисника буџета (консолидација свих нивоа власти), који није предмет ове ревизије.

Начин израде, доношење и извршење Буџета Републике Српске регулисано је одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске, Законом о извршењу буџета Републике Српске за 2011. годину и другим законским и подзаконским актима који регулишу приходе и јавну потрошњу, задуживање и отплату дуга и друге активности по основу функционисања, надлежности и одговорности буџетских корисника. Законом о трезору и Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске и другим актима успостављен је систем евидентирања и извјештавања у оквиру јавне управе.

Управљање средствима Буџета Републике Српске обавља Министарство преко рачуна јавних прихода, јединствених рачуна трезора, рачуна депонованих средстава, те преко намјенских рачуна отворених код више домаћих банака за намјенске трансакције у домаћој и иностраној валути. Инвестирање слободних новчаних средстава регулисано је Законом о инвестирању јавних средстава и припадајућим подзаконским актима. Министарство такође управља и средствима од приватизације и сукцесије која су посебно обухваћена преко escrow рачуна.

Ревизија Консолидованог годишњег финансијског извјештаја буџета Републике Српске, обухвата ревизију појединачних финансијских извјештаја за 2011. годину, Генералног секретаријата Владе Републике Српске и свих министарстава, Народне скупштине Републике Српске, Вијећа народа и Службе председника, неколико других појединачних корисника буџета Републике Српске и дио буџета који се евидентира ван Главне књиге Трезора (у даљем тексту: ГКТ).

У предревизионим активностима Министарству је достављено Писмо менаџменту.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, су болдоване и писане италиком словима, и исте су издвојене и дате у „Резимеу препорука“. Министарство управља средствима и трансакцијама у буџету Републике, и сачињава Консолидовани годишњи финансијски извјештај и сходно томе су дате и препоруке овом Министарству.

Због преласка на значајно измијењени систем извјештавања, Консолидовани годишњи финансијски извјештај за кориснике буџета Републике за период 01.01. – 31.12.2011. године је достављен, почетком маја (обрасци) и почетком јуна мјесеца 2012. године (ноте), што није у року (до 31.03.) дефинисаном чланом 65. Закона о буџетском систему Републике Српске и чланом 60. став (3) Правилника о финансијском извјештавању за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова. Документ којим Влада извјештава Народну Скупштину РС о извршењу буџета Републике, такође није сачињен до законом дефинисаног рока (31.5.2012. године). Главној служби за ревизију јавног сектора РС, извјештај који се припрема за Скупштину, је достављен почетком јула мјесеца.

У складу са чланом 20. Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске (Службени гласник Републике Српске број 98/05) Министарство финансија Републике Српске (у

даљем тексту Министарство) је 24.08.2012. године, доставило Примједбе на предметни Нацрт извјештаја број РВ039-12 од 10.08.2012. године (у даљем тексту Извјештај).

Примједбе су достављене у Законом прописаном року. Односе се на допуну и брисање дијела текста наведеног у ревизорском извјештају, с циљем појашњења датих информација и избјегавања евентуалних погрешних закључака од стране корисника ревизорског извјештаја. Главни ревизор Републике Српске је са дужном пажњом размотрио и прихватио примједбе у смислу допуне и брисања дијела текста извјештаја, у складу са предложеним наводима Министарства. Прихватање примједби није имало суштинског утицаја на налазе ревизије и изражено мишљење Главног ревизора.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора РС је обавила ревизију консолидованог финансијског извјештаја за 2010. годину и изразила квалификовано мишљење, тј. мишљење с резервом. Уз квалификовано мишљење дато је девет (9) препорука од којих се прва препорука односила на провођење препорука датих у појединачним ревизорским извјештајима буџетских корисника у ревидираној години. Провођења ове препоруке образложено је кроз ревизорске извјештаје појединачних буџетских корисника и налази ће бити презентовани кроз Годишњи извјештај Главног ревизора Републике Српске. Сходно томе, овим Извјештајем није обухваћено провођење наведене препоруке.

Министарство је доставило План активности на реализацији препорука и Извјештај о проведеним препорукама.

Друга препорука је проведена јер су све значајне исплате буџетских средстава, према вјерским заједницама и њиховим институцијама, вршене преко Републичког секретаријата за вјере (у виду гранта).

Образложење везано за непровођење треће препоруке (расподјела субвенција јавним медијима) је дато под таким 5.1.3.4., овог Извјештаја.

Четврта препорука везана за примјену одредби МРС ЈС 23 (дефинисање опорезивог догађаја, рачуноводствене политике и друго), није проведена у смислу успостављања интегрисаног или издвојеног система пореског књиговодства али су покренуте активности на стварању претпоставки за примјену наведеног стандарда. Ревидиране године ступио је на снагу Закон о пореском поступку Републике Српске којим је дефинисано да Пореска управа Републике Српске успоставља и води пореске евиденције и пореско књиговодство тј. евиденцију о пријављеним и уплаћеним порезима (члан 7. и 11.). Министарство је донијело Правилник о систему пореског књиговодства у Републици Српској (у 2012. години), који се примјењује од 1.1.2013. године. Према проведеним активностима и дефинисаним правилима потпуно провођење наведене препоруке се може очекивати у 2013. години, тако да овим Извјештајем не понављамо препоруку из ранијих година. Обзиром да је провођење наведене препоруке значајан аспект глобалног система управљања јавним средствима и да прелазни период за потпуну примјену наведеног стандарда (пет година), је истекао у децембру мјесецу 2012. године, ревизија будућег периода ће се бавити и провођењем наведене препоруке у цјелини. У нотама које чине саставни дио консолидованог годишњег финансијског извјештаја буџета Републике, објелодањено је коришћење прелазног периода.

Пета препорука у дијелу који се односи на утврђивање тачног износа потраживања од сваког појединог фонда (на основу рефундација боловања), је проведена усаглашавањем стања потраживања и обавеза. Новим рачуноводственим политикама дефинисана је обавеза корекције наведених потраживања старијих од 12 мјесеци, што у ревидираној години није у потпуности извршено, нити су предузете активности по питању наплате потраживања од повезаних страна која нису дужи период наплаћена,

што је дато као други дио пете препоруке. Додатна образложења су под тачком 5.3.1.1.3.- остала краткорочна потраживања.

Шеста и седма препорука везано за пренос и затварање потраживања бившег Министарства одбране РС и срањење и затварање свих разграничења тог министарства (било преносом на другог буџетског корисника или на унутрашње обавезе и потраживања), није проведена у ревидираној години. У јулу мјесецу 2012. године (на крају рада ревизије), Министарство је доставило документацију (налоге за евидентирање) која указује на то да су извршена одређена књижења по основу затварања и преноса разграничења (корекцијом почетног стања 2012. године). Ради ограничавајућег временског фактора, нисмо се могли у потпуност бавити питањем провођења ових препорука.

Препорука број 8. није проведена на начин да се изврши евидентирање укупно уговорене вриједности новонабављеног објекта у износу од 16.937.926 КМ (набавна вриједност), како је препоручено претходним ревизорским Извјештајем. Евидентирање је извршено у износу извршених плаћања као авансно плаћање за пословне објекте (9.699.496 КМ), а не у износу набавне вриједности, што је образложено под тачком 5.3.1.2.5. – нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми и аванси.

Девета препорука која се односи на одговарајућа књижења и корекцију „кумулираног дефицита“ је проведена примјеном нових рачуноводствених политика (образложено под тачком 5.3.2.2.3.)

3. Закључак о функционисању система интерне контроле

Систем интерних контрола у јавном сектору се осмишљава и проводи двојако и дио активности се односи на буџетске кориснике а дио на Министарство.

Код већег броја буџетских корисника утврђен је знатно мањи број запослених у односу на број систематизованих радних мјеста, док се у појединим случајевима, за одређене послове у оквиру обављања дјелатности, врши ангажовање лица по основу привремених и повремених послова или по основу уговора о дјелу.

С обзиром да су трошкови плата и накнада највећим дијелом заступљени у оквиру текућих трошкова, мишљења смо да у оквиру јавног сектора треба извршити додатне анализе стварних потреба, законских обавеза и могућности запошљавања поштујући Уредбу о начелима за унутрашњу организацију и систематизацију радних мјеста у републичким органима управе Републике Српске и сходно томе, ускладити интерне акте који дефинишу организацију и систематизацију радних мјеста и стварни број извршилаца.

Министарство је одговорно за успостављање финансијског управљања и контроле и функције интерне ревизије у институцијама јавног сектора Републике Српске. Документ Стратегије интерне финансијске контроле (ИФК) је Влада Републике Српске усвојила у априлу 2010. године. Према тој стратегији, циљ је увођење интерне финансијске контроле, односно система финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору. Министарство је одговорно Влади Републике Српске и институцијама јавног сектора за координацију активности и хармонизацију прописа из ових области.

У Консолидованом годишњем извјештају о успостављању и развоју интерне финансијске контроле у јавном сектору Републике Српске, поред осталог наведено је:

- У 18 институција јавног сектора успостављена је функција интерне ревизије и запослено 27 интерних ревизора;
- Обука интерних ревизора вршили су међународни експерти. С обзиром да није усвојен Правилник о додатним критеријумима за успостављање Јединице за интерну ревизију и Правилник о условима запошљавања интерних ревизора у јавном сектору РС, није могуће проводити обуку у складу међународно прихваћеним стандардима ревизије.

- Закон (који је у нацрту) о финансијском управљању и контроли у јавном сектору Републике Српске није донесен.

У наведеном Извјештају, дате су информације везано за успостављање правног оквира и организационог облика система интерне финансијске контроле али нису наведене активности интерне ревизије и ниво проведених захтјева усвојене Стратегије.

4. Набавке

Приликом набавке роба, услуга и радова у 2011. години, поједини буџетски корисници нису у потпуности примјењивали одредбе Закона о јавним набавкама БиХ. У ревизорским извјештајима појединачних буџетских корисника, за утврђена одступања дате су квалификације, скренута је пажња или кроз препоруке указано на утврђене грешке. Неправилности се углавном односе на:

- Приликом набавке службених аутомобила коришћен је поступак набавке "старо за ново", што није у складу са чл. 1. Закона, који захтијева праведну и активну конкуренцију међу потенцијалним понуђачима, једнак третман, недискриминацију и транспарентност (Министарство здравља и социјалне заштите, Министарство индустрије, енергетике и рударства; Генерални секретаријат Владе; Министарство породице, омладине и спорта; Министарство управе и локалне самоуправе; Министарство за избјегла и расељена лица; Народна скупштина; Вијеће народа). Наведеним поступцима набавке остварен је капитални губитак од 61.869 КМ.
- Министарство здравља и социјалне заштите није провело набавку услуга за повезивање база података тимова породичне медицине и информациони систем за електронско прописивање лијекова (е-рецепт), на транспарентан начин и није обезбиједило конкурентност, у складу са Законом. Вриједност уговорених услуга износи 1.660.000 КМ.
- Вршене су набавке путем директног споразума у износима већим од 10% укупног годишњег буџета за набавке, што није у складу са чл. 45. став 2. Закона (Правобранилаштво РС; Министарство трговине и туризма).
- Агенција за воде обласног слива ријеке Саве је избор извођача радова и услуга за текуће одржавање и дијелом набавку опреме, вршила без прикупљања понуда путем јавног надметања, већ су Уговори закључени према чл. 5. тачка б) Закона, иако нису постојали услови за примјену поменутог члана Закона.
- Вршене су набавке које нису у складу са чланом 13. став 3., тачка ц и д Закона, без дефинисаних количинских спецификација у тендерској документацији (Вијеће Народа; Републичка управа за игре на срећу).
- Републичка дирекција за цивилну ваздушну пловидбу није поступала у складу са Законом (члан 20. став 4; члан 8; члан 12, члан 40) приликом набавке система за инструментални прилаз и слетање ваздухоплова (ILS), уговорене вриједности 831.532 КМ, и набавку систем конвенционалног VOR (CVOR) са колоцираним DME, уговорене вриједности 820.629 КМ.

На основу узорком обухваћеног испитивања набавки утврдили смо да набавке у износу од најмање 3,37 милиона КМ нису у потпуности проведене у складу са Законом о јавним набавкама БиХ.

5. Годишњи финансијски извјештај

У ревидираној години примијењене су нове рачуноводствене политике и нови је систем евидентирања и извјештавања у јавном сектору, који је у значајној мјери измијенио начин и форму извјештавања. Извршено је раздвајање финансијских извјештаја

појединачних буџетских корисника од финансијских извјештаја сачињених на нивоу Републике, општина, градова и фондова, раздвојени су буџетски приходи и расходи од прихода и расхода у систему обрачунског рачуноводства и одвојени су буџетски од класичних финансијских извјештаја (извјештаји опште намјене). Према важећим буџетским рачуноводственим прописима годишњи финансијски извјештаји на одређеном нивоу власти (Консолидовани финансијски извјештај буџета Републике Српске и др.), сачињавају се у складу са MPC-ЈС. Извјештаји појединачних буџетских корисника немају карактер извјештаја према дефиницијама MPC-ЈС.

За ревидирану 2011. годину, није сачињен Биланс новчаних токова, који представља дио образаца годишњег финансијског извјештаја, према члану 61. под г), Правилника о финансијском извјештавању за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова и захтјеву MPC ЈС – 1- Презентација финансијских извјештаја, параграф 21. под (д).

Препоручујемо Министарству да, у оквиру Годишњег финансијског извјештаја буџета Републике, сачињава и Биланс новчаних токова, сходно члану 61. под г), Правилника о финансијском извјештавању за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, и параграфу 21. под (д) MPC ЈС – 1- Презентација финансијских извјештаја.

5.1. Извјештај о извршењу буџета

Извјештај о извршењу буџета Републике за 2011. годину, чине Периодични извјештај о извршењу буџета за период 1.1. до 31.12. 2011. године, (у даљем тексту: ПИБ), за општи фонд (01) и Периодични извјештај о извршењу по свим рачуноводственим фондовима (01-05) за исти период (у даљем тексту: ПИФ). Подаци у вези извршења буџета за претходну 2010. годину, нису унесени ни у ПИБ нити у ПИФ.

ПИБ представља упоредни преглед планираних и остварених прихода и расхода (осим прихода и расхода обрачунског карактера) и планираних и остварених примитака и издатака у извјештајном периоду. Информације у ПИБ-у су у потпуности засноване на евиденцијама у оквиру ГКТ и исказане су у износу оствареног прије елиминације (како је и планирано).

ПИФ представља збирни извјештај у коме су исказани остварени приходи и примици, расходи и издаци (осим прихода и расхода обрачунског карактера), по свим фондовима. У ПИФ су исказани износи након извршених елиминација по основу међусобно повезаних трансакција и представљају укупна средства и укупну потрошњу (без обрачунских категорија) на нивоу Консолидованог годишњег извјештаја буџета (за буџетске кориснике у оквиру и ван ГКТ).

Општи фонд (01), представља буџет у ужем смислу ријечи и користи се за исказивање свих средстава и издатака буџетских корисника, осим оних који се, према посебним захтјевима, исказују на другим фондовима.

Фонд прихода по посебним прописима (02), користи се за евидентирање средстава која се на основу прописа користе само у посебне сврхе и свих активности које се финансирају из тих средстава, уколико нису укључени у општи фонд (нпр. властити приходи институција високог образовања и потрошња истих).

Фонд грантова (03), користи се за евидентирање грантова буџетских корисника и свих активности које се финансирају из тих средстава, а који нису укључени у општи фонд. Фонд средстава приватизације и сукцесије (04), користи се за евидентирање средстава приватизације и сукцесије и свих активности које се финансирају из тих средстава (нпр. Развојни програм Републике Српске).

Фонд за посебне пројекте (05), користи се за евидентирање средстава намијењених посебним пројектима и свих активности на реализацији односних пројеката (нпр. коришћење приступних фондова Европске уније).

Буџетска средства и издаци исказани на фондовима осим фонда (01), нису обухваћени коначним буџетом, односно Одлуком о ребалансу буџета. Евиденција на општем фонду (01) и фонду (04) су у потпуности у оквиру ГКТ, фонд (05) је у цјелости ван ГКТ а фонд (02) и (03) су евиденције у оквиру и ван ГКТ.

Бавећи се извршењем буџета у овом Извјештају, дати су налази ревизије везано за информације презентоване у ПИБ-у (планирано и остварено) и ПИФ-у везано за укупно остварена буџетска средства и потрошњу на нивоу консолидованог буџета Републике (по свим фондовима након елиминација).

5.1.1. Припрема, израда и доношење буџета

Министарство проводи надзор над цјелокупним процесом припреме и доношења буџета, утврђује почетна ограничења, усаглашава поднесене буџетске захтјеве и доставља приједлог буџета на усвајање, сходно Закону о буџетском систему Републике Српске. Буџет се припрема и доноси према буџетском календару и сходно томе се дају инструкције буџетским корисницима.

Министарство нема разрађену методологију припреме и доношења буџета везано за праћења и усаглашавања буџетских захтјева нити су дефинисани поступци информисања и комуникације са буџетским корисницима. Процес припреме и доношења буџета није обухваћен постојећим интерним контролним поступцима.

Одлуком о усвајању буџета за 2011. годину предвиђена су буџетска средства и буџетски расходи у износу од 1.600.000.000 КМ, што је једнако буџету претходне године. Пројекције буџетских корисника за предметну годину (буџетски захтјеви), су исказане у укупном износу од 2.180.201.243 КМ.

Буџетска средства су пројектована као домаћи (буџетски) приходи у износу од 1.382.650.000 КМ и финансирање у износу од 217.350.000 КМ (примици од дугорочних зајмова и рефундације отплаћених зајмова).

Буџетска потрошња је одобрена за домаћу буџетску потрошњу у износу од 1.354.773.000 КМ (лична примања и материјални трошкови, субвенције, дознаке и трансфери, капитални расходи, текуће и капиталне помоћи и грантови) и осталу буџетску потрошњу у износу од 245.227.000 КМ (отплата дијела иностраних задужења, трошкови и отплате унутрашњег дуга, поврати и прекњижавања и јавне инвестиције).

Буџетска резерва је одобрена у износу од 3.900.000 КМ а општа унутрашња резерва (у оквиру остале буџетске потрошње) у износу од 344.000 КМ.

Ребалансом буџета (03.11.2011.г.) буџетска средства и буџетска потрошња одобрена је у износу од 1.750.000.000 КМ. Средства су повећана и по основу буџетских прихода и финансирања а повећање расхода се односи и на домаћу и на осталу буџетску потрошњу. Извори финансирања се дијелом разликују од извора финансирања дефинисаних првобитном одлуком. Примици од издавања хартија од вриједности предвиђени су у износу од 216 милиона КМ, а примици од дугорочних зајмова нису пројектовани.

На позицијама домаће буџетске потрошње предвиђени су издаци у износу од 7.939.708 КМ за покриће обавеза из претходне године (расходи за које нису била обезбијеђена средства у 2010. години). Буџетска резерва одобрена је у износу од 3.115.500 КМ.

На позицијама остале буџетске потрошње одобрена су средства у износу од 290.623.000 КМ (за јавна улагања, домаћи и ино дуг, општу унутрашњу резерву и друго).

Послије ребаланса буџета вршене су реалокације у оквиру истог буџетског корисника и између буџетских корисника, са позиције буџетске резерве и са опште унутрашње резерве и друге реалокације. У буџетској години реалоцирана су *средства буџетске резерве* у укупном износу од 6.867.193 КМ, од чега је утрошено 6.801.755 КМ. Све реалокације буџетске резерве прије ребаланса су покривене одлуком о ребалансу. Највећа издвајања са позиције буџетске резерве се односе на измирење обавеза по основу поврата пореза на доходак грађана из ранијег периода у износу од 1.500.000

КМ и реалокацију средстава Републичком секретаријату за вјере у износу од 2.165.000 КМ. На основу извјештаја о утрошку средстава буџетске резерве евидентно је да су средства реалоцирана за текуће помоћи, осталу буџетску потрошњу и трансфере. Општа унутрашња резерва реалоцирана је у укупном износу од 309.609 КМ. Реалокације су извршене (на позицију остале буџетске потрошње 292.161 КМ) за субвенционисане камате за кредите за набавку одређених трајних потрошних добара (трактори и аутомобили) и измирење обавеза по основу плаћања ПДВ-а и других пореза по пројекту "Побољшања снабдијевања водом у општинама Унско-санске регије", Републичком секретаријату за законодавство за исплату децембарске бруто плате (6.300 КМ) и МУП за дио накнада (11.148 КМ).

Као што је наведено под тачкама 5.1., 5.1.2. и 5.1.3. овог Извјештаја, исказани приходи и примици, расходи и издаци на фондовима од (02) до (05), нису пројектовани Документом оквирног буџета за 2011. годину, тј. нису уврштени у буџет Републике који усваја Народна Скупштина Републике Српске (Одлуком о усвајању буџета односно Одлуком о ребалансу буџета). За приходе исказане на наведеним фондовима, одобрена је потрошња кроз Закон о извршењу буџета за 2011. годину.

Чланом 1. став 1. тачка 2., 5., 14. и 19. Закона о измјенама и допунама Закона о буџетском систему Републике Српске, је дефинисано: Буџет Републике је процјена буџетских средстава и издатака Републике за фискалну годину; Документ оквирног буџета је акт који садржи пројекције и прогнозе буџетских средстава и издатака и Буџетска средства чине буџетски приходи и приливи по основу финансирања а буџетске издатке чине буџетски расходи и остали одливи из буџета.

Мишљења смо да напријед наведене законске одредбе, дефинишу обавезу пројектовања свих буџетских средстава и издатака кроз Документ оквирног буџета за одређену фискалну годину.

Препоручујемо Министарству да:

- **утврди методологију припреме и доношења буџета и да дефинише поступке информисања и комуникације са буџетским корисницима, везано за усаглашавања буџетских захтјева и**
- **припрему и доношење буџета врши у потпуности са одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске, односно да се кроз пројекцију буџета обухвате сва буџетска средства и издаци који се могу планирати за конкретну фискалну годину.**

5.1.2. Приходи и примици

Укупно исказани приходи и примици (без обрачунских) на нивоу Консолидованог извјештаја буџета у ПИФ-у су у износу од 1.979.665.705 КМ, од чега се износ од 1.706.475.837 КМ односи на приходе а 273.189.868 КМ су примици.

Укупни буџетски приходи и примици исказани у ПИБ-у, (фонд 01), евидентирани су у износу од 1.780.758.506 КМ и у односу на усвојени коначни буџет (1.750.000 КМ), су већи за 3%. На буџетске приходе се односи износ од 1.544.460.179 КМ а примици су 236.298.327 КМ.

Исказани буџетски приходи на општем фонду (01), се односе на пореске приходе у износу од 1.389.104.368 КМ и непореске 155.289.950 КМ. У буџетске приходе су уврштени и трансфери у износу од 65.861 КМ, који су на нивоу консолидације елиминисани. Остварење буџетских прихода у односу на ребалансом предвиђена средства је веће код свих позиција осим пореза на имовину и административних такса и накнада. Планирани остали непорески приходи (500.000 КМ) су знатно мањи у односу на остварене (16.332.009 КМ). Примјењујући нове рачуноводствене политике, на позицији осталих непореских прихода евидентирани су и приходи (16.054.209 КМ), по основу потраживања од надлежних фондова социјалног осигурања (Фонд здравственог

осигурања РС и Јавни фонд дјечије заштите РС). Нето накнаде плата (које се рефундирају), исказују се на расходима, уз истовремено евидентирање потраживања од надлежних фондова социјалног осигурања и прихода по том основу.

Исказани примици се односе на примитке за нефинансијску имовину у износу од 260.399 КМ (углавном по основу ПДВ-а), примитке од финансијске имовине у износу 351.027 КМ (наплата датих зајмова) и примитке од задуживања 235.686.901 КМ (од издатих обвезница и трезорских записа у износу од 196.880.356 КМ и рефундације отплаћених зајмова у износу од 38.806.545 КМ). Примици од задуживања се односе на:

- примитке остварене по основу прве емисије дугорочних обвезница Републике Српске за финансирање буџетског дефицита по Одлуци Народне скупштине Републике Српске, у износу од 108.564.000 КМ;
- примитке остварене по основу емитованих трезорских записа по Одлуци Народне скупштине Републике Српске, у износу од 88.316.356 КМ (11.11.2011. године, извршена је исплата обавеза по основу главнице и камате за прву емисију трезорских записа у укупном износу од 36.0 милиона КМ) и
- рефундације отплаћених зајмова у износу од 38.806.545 КМ (од рефундације сервисних трошкова по отплаћеним зајмовима у земљи, рефундације главнице по отплаћеним зајмовима из иностранства, рефундације камате по отплаћеним зајмовима из иностранства и друге рефундације по зајмовима).

Приходи и примици исказани на организационом фонду (02), су у укупном износу од 150.381.388 КМ од чега се износ од 140.048.271 КМ односи на приходе а примици су 10.333.117 КМ. Од укупно исказаног износа, порески приходи су 50.864.183 КМ, непорески приходи 57.349.844 КМ, грантови су 31.815.368 КМ а трансфери између буџетских јединица 18.876 КМ. Приходи овог фонда су евидентирани и у оквиру и ван ГКТ. Евиденција ван ГКТ се односе на Рачун принудне наплате, привредне јединице, Намјенски рачун Геодетске управе и друго (углавном властити приходи).

Порески приходи у износу од 50.864.183 КМ се односе на индиректни порез дозначен од УИО у периоду 01.01.-31.12.2011 (у оквиру су ГКТ). Наведени приход је по основу путарине за изградњу аутопутева, наплаћених по Закону о акцизама БиХ и дозначен Републици Српској, по основу Одлуке о привременој расподјели прихода од путарина за аутопутеве. У овај износ укључена су и средства у износу од 10.140.000 КМ, која су у 2011. години Републици Српској дозначена по Одлуци Управе за индиректно опорезивање, по основу расподјеле прихода од путарина за аутопутеве, која су се налазила на подрачуну Јединственог рачуна на име резерве. За укупан износ прихода евидентирани су и трансфери на расходовној страни.

Непорески приходи у износу од 57.349.844 КМ, се односе на приходе од дивиденде, закупа, камата, накнада, такси и прихода од пружања јавних услуга и остале непореске приходе. На наведеном фонду у ГКТ евидентиран је остали непорески приход у износу од 13.800.000 КМ који се односи на приход од GSM лиценци.

Властити приходи институција високог образовања остварени су у износу од 17.350.832 КМ. У 2011. години ступањем на снагу Закона о високом образовању, приходи институција високог образовања по основу накнада које плаћају студенти за упис, полагање испита и школарине представљају властите приходе високошколске установе.

Грантови у износу од 31.815.368 КМ се у цјелости односе на евиденције изван ГКТ и представљају грантове из иностранства и из земље.

Примици се односе на примитке за нефинансијску имовине у износу од 9.505.874 КМ, примитке од финансијске имовине у износу 754.443 КМ (наплата датих зајмова) и примитке од задуживања 72.800 КМ (од узетих зајмова). Примици за нефинансијску имовине углавном су по основу примитака за произведену имовину (166.041 КМ), за стратешке залихе (5.650.416 КМ), од залиха материјала, учинака, робе, ситног инвентара и др. (1.968.805 КМ) и примици по основу ПДВ-а (1.713.263 КМ). Примици за стратешке залихе у цјелости су евидентирани код буџетских корисника изван ГКТ и односе се на приливе средстава од продаје залиха.

Приходи и примици исказани на организационом фонду (03), су у укупном износу од 14.516.731 КМ, од чега су приходи у износу од 14.284.433 КМ а примици 232.298 КМ.

Приходи представљају грантове буџетских корисника који нису укључени у општи фонд. Грантови из иностранства су у износу од 1.765.302 КМ и већина је евидентирана у ГКТ.

Грантови из земље у износу од 12.518.871 КМ, такође се односе на већину евидентираних грантова у ГКТ. Код буџетских корисника изван ГКТ евидентиран је износ од 511.244 КМ.

Примици овог фонда се односе на примитке по основу ПДВ-а и у цјелости су евидентирани у ГКТ. Обухватају примитке по основу разлике улазног и излазног ПДВ-а и издатке по основу излазног пореза, који се наплаћује од купаца.

Приходи и примици исказани на организационом фонду (04), евидентирани су у укупном износу од 14.574.327 КМ од чега се на приходе односи износ од 500.000 КМ а примици су 14.074.327 КМ.

Приходи су у цјелости по основу наплаћене казне за неизвршавање уговорених обавеза у вези са продајом пакета акција државног капитала а.д. ГИК Хидроградња Источно Сарајево. Евиденције су у потпуности проведене у ГКТ.

Примици се односе на примитке за акције и учешћа у капиталу и примитке од наплате датих зајмова. Примици за акције и учешћа у капиталу, у износу од 6.850.000 КМ, су по основу продаје акција "Нови Јелшинград" а.д. Бања Лука ГП Крајини (по Одлуци Владе РС, на коју је Народна скупштина дала сагласност).

Примици од наплате датих зајмова у износу од 7.224.327 КМ се односе на:

- примитке од наплате зајмова датих јавним предузећима, у износу од 6.500.000 КМ (поврат дијела средстава од ЈП Аутопутеви);
- примитке од наплате зајмова датих привредним друштвима, у износу од 724.327 КМ (поврат средстава од Рафинерије нафте а.д. Брод, а у вези са средствима позајмљеним са escrow-а у 2007. години, у износу од 7.243.266 КМ, којима је измирена обавеза Рафинерије према Општини Брод, за кориштење градског грађевинског земљишта и комуналну накнаду).

Приходи и примици исказани на организационом фонду (05), евидентирани су у укупном износу од 19.544.309 КМ од чега се на приходе односи 7.292.510 КМ. Евиденције су у потпуности изван ГКТ.

Приходи се односе на приходе по основу камате на готовину, позитивних курсних разлика и грантове дозначене на посебне банковне рачуне намијењена посебним пројектима финансираним из кредитних или донираних средстава.

Примици овог фонда евидентирани су по основу ПДВ-а у износу од 470.517 КМ и примитака од узетих зајмова у износу од 11.781.282 КМ (Јединица за координацију пољопривредних пројеката 5.138.604 КМ, Јединица за координацију пројеката свјетске банке при Министарству здравља и социјалне заштите 3.246.631 КМ, Други пројекат за управљање чврстим отпадом 1.247.675 КМ и Јединица за регистрацију земљишта 2.148.372 КМ).

5.1.3. Расходи и издаци

Расходи и издаци (без обрачунских) на нивоу Консолидованог извјештаја буџета у ПИФ-у, исказани су у укупном износу од 2.112.402.653 КМ. од чега се износ од 108.904.467 КМ односи на буџетске кориснике ван ГКТ. На расходе се односи износ од 1.664.122.189 КМ а издаци су 448.280.464 КМ.

Ревизијом су утврђени укупни расходи и издаци у износу од 2.184.584.295 КМ, односно већи су за износ од 72.181.642 КМ.

У Нотама уз Консолидовани финансијски извјештај и Консолидовани извјештај о извршењу буџета Републике Српске који је упућен Народној скупштини Републике Српске, Министарство је објелоданило да износ исказаног суфицита треба умањити за

износ од 62.531.582 КМ укалкулисаних обавеза евидентираних на обрачунским расходима, тако да остварени дефицит износи 26.302.255 КМ.

Буџетски расходи и издаци у ПИБ-у, исказани су у укупном износу од 1.747.762.086 КМ и на нивоу су ребалансом одобрених средстава (100% извршење).

Буџетски расходи и издаци за нефинансијску имовину су исказани у износу од 1.508.491.251 КМ а ревизијом су утврђени у износу од **1.580.598.734 КМ**. Разлика од **72.107.483 КМ**, је по основу текућих расхода евидентираних као расходи обрачунског карактера (62.531.582 КМ), неевидентираних текућих расхода (10.331.961 КМ), расхода који су погрешно теретили буџет (за 1.451.750 КМ су више исказани) и издатака за ПДВ-а у износу од 695.690 КМ (плаћен а неевидентирани порез).

Дакле, ревизијом утврђени расходи и издаци (без обрачунских) су у износу од 1.819.869.569 КМ и по том основу, **буџетски издаци су већи од буџетских средстава, што је у супротности са чланом 5. став 1. Закона о буџетском систему Републике Српске**. Додатна образложења везано за наведене разлике и по основу 74.159 КМ текућих трошкова (евидентираних на фонду (02) и укључених у укупну разлику исказаног и утврђеног), су под тачкама 5.1.3.1.- 5.1.3.10.

Исказани буџетски расходи и издаци се односе на домаћу буџетску потрошњу у износу од 1.462.383.107 КМ и осталу буџетску потрошњу у износу од 285.378.978 КМ.

Домаћа буџетска потрошња је по основу личних примања, коришћења роба и услуга, субвенција, грантова и дознака на име социјалне заштите и трансфера између буџетских јединица. Преко 50% укупних текућих расхода чине расходи за лична примања.

Остала буџетска потрошња се односи на буџетске расходе и на издатке. У ревидираној години, за сервис спољног дуга издвојено је 127.279.186 КМ, за отплату унутрашњег дуга 121.893.694 КМ, на име јавних инвестиција 27.796.687 КМ, док је за осталу потрошњу издвојено укупно 8.409.411 КМ.

Отплата ино дуга у износу од 127.279.186 КМ (ребалансом одобрено 128.000.000 КМ), се односи на издатке по основу главнице дуга (90.566.390 КМ) и сервисне трошкове, камату, комисиону провизију и трошкова ино-банака (36.712.796 КМ). Износ плаћене главнице по „старим“ кредитима је 49.173.978 КМ и по „новим“ - инвестиционим пројектима 41.392.412 КМ. Текући трошкови се такође односе на трошкове по „старим и новим“ кредитима. Са 31.12. 2011. године, остатак ино дуга износи 2,39 милијарди КМ.

За отплату унутрашњег дуга у ревидираној години исказани су издаци и расходи у укупном износу од 121.893.694 КМ (одобрено ребалансом 124.645.600 КМ). Издаци су на име обавеза по основу главнице дуга и поврата пореза на доходак а трошкови су по основу камата и других текућих трошкова по основу дуга. Са 31.12. 2011. године, укупан унутрашњи дуг је 1,4 милијарде КМ.

Јавне инвестиције у Републици Српској нису законски регулисане и исте се проводе на основу Програма јавних улагања, који доноси и усваја Влада РС. Избор приоритетних пројеката врши комисија коју, као и претходних година, чине премијер и 4 министра (именована ревидиране године). За период 2011 – 2013. године, Програмом јавних улагања у Републици Српској, предвиђени су домаћи и ино извори финансирања. Домаћа средства су средства остале буџетске потрошње и ресорних министарстава, из економско-социјалне компоненте Развојног програма Републике Српске (средства приватизације на есгров рачунима) и друга домаћа средства. Ино средства су кредити и донације међународних финансијских институција.

У оквиру остале буџетске потрошње, за јавне инвестиције предвиђена су средства (првобитним буџетом) у износу од 28.996.000 КМ. У мају мјесецу, извршена је реалокација средстава са наведене позиције у износу од 1.500.000 КМ (за реализацију пројекта Андрић град) и још двије реалокације у укупном износу од 647.826 КМ. Након

извршених реалокација, Комисија је разматрала реализацију пројеката из 2010. године, расположивост средстава за 2011. годину и предложила расподјелу истих на 8 изабраних пројеката. На основу приједлога Комисије, Влада Републике Српске је донијела Одлуку о одређивању приоритетних пројеката, који ће се финансирати из буџета у 2011. години.

Ребалансом буџета су одобрена средства (за јавне инвестиције), у износу од 27.848.173 КМ за: отплату дугова и камата по раније извршеним капиталним улагањима (највећи дио) и нова капитална улагања и капиталне грантове и трансфере јединицама локалне самоуправе.

У децембру мјесецу 2011. године, Влада је донијела Одлуку о измјени и допуни Одлуке о одређивању приоритетних пројеката из Програма јавних улагања и извршена су улагања по пројектима у вриједности од 27.796.687 КМ. Пројекти се односе на:

- Административни центар Владе РС (вриједност пројекта 10.165.617 КМ)

Усљед промјенљивости мјесечне каматне стопе проузроковане трендом EURIBOR-а, (дефинисано уговором), дошло је до повећања укупног износа обавеза за ревидирану годину (по основу камата) по преузетим кредитима за Административни центар Владе (пословна зграда и стамбено пословна зграда). Утрошена су средства у укупном износу од 15.285.662 КМ и по том основу извршена евидентирања на позицији издатака (за главницу дуга 12.411.881 КМ) и позицији трошкова (за камате 2.783.779 КМ).

- Пословна зграда (вриједност пројекта 7.238.430 КМ)

За купљену зграду у којој је смјештен Окружни и виши привредни суд Бања Лука у јуну 2011. године уплаћена је прва уговорена рата у износу од 7.238.430 КМ. Извршена је евиденција у пословним књигама на позицијама датих аванса у износу плаћене прве рате и претходне године плаћеног ПДВ-а (2.461.066 КМ).

- Дјечији вртићи у Бања Луци (вриједност пројекта 980.399 КМ)

По пројекту опремања дјечијих вртића утрошена су буџетска средства у износу од 980.399 КМ и евидентирана на позицији трансфера јединицама локалних самоуправа. Град Бања Лука је 29.12.2011. закључио уговор са предузећем Нова ДИ Врбас доо Бања Лука на износ од 921.973 КМ за набавку намјештаја за уређење вртића Колибри. (лот 1) и Уговор са предузећем Регоч доо Загреб на износ од 58.427 КМ за доставу и монтажу дидактичких средстава, помагала, и играчака. (лот 2)

Средства (980.399 КМ) су након прибављања мишљења Ресора за рачуноводство и ревизију пренесена на рачун Града Бања Лука за трошење у 2012. уз обавезу правдања рачуна и ситуација у циљу правдања утрошка средстава. Сва средства која су утрошена су оправдана рачунима добављача до краја рада ревизије (2012. године). Према службеној забиљешци везано за наведени пројекат, ставке из понуде добављача Регоч које су дио Уговора, нису испоштоване у потпуности (неке ставке нису испоручене док су друге испоручене које нису уговорене и цијене нису у оквиру уговорених код појединих ставки). Став Ресора за јавна улагања је да Град Бања Лука одговара за провођење процедуре јавних набавки.

- Јавни сервис РТПС (вриједност пројекта 1.000.000 КМ)

Пројекат побољшање услова рада јавног сервиса РТПС се односи на набавку студијске опреме за почетак рада студија за информативни програм, изградњу антенског стуба на РРО Козара-Лисина и отплату обавеза по основу набављеног намјештаја за опремање РТВ дома. По наведеном пројекту утрошена су буџетска средства у износу од 1.000.000 КМ и евидентирана на позицији капиталних грантова јавним нефинансијским субјектима.

По наведеном пројекту РТПС је склопила више уговора и средства у износу од 622.504 КМ су искориштена према склопљеним уговорима и оправдана овјереним фактурама. Остатак средстава у износу од 377.493 КМ, пренесен је на рачун РТПС-а за трошење у

2012. по основу склопљеног Уговора 18.10.2011. са BFE Studio und Medien system gmbh Веџ (вриједност уговора је 1.989.324 €). Утрошена средства су оправдана достављањем фактура по основу горе наведеног Уговора 22.3.2012. (шпедитер DB Schenker Сарајево).

- Дораде система трезорског пословања (вриједност пројекта 292.500 КМ)

По пројекту дораде система трезорског пословања (нови контни оквир), у претходној години склопљен је уговор о набавци и уплаћен аванс у износу од 146.250 КМ (50% укупне вриједности уговора). За наведену набавку планирана су укупна средства у ревидираној години (нису предвиђена у години уплате аванса) а плаћен је преостали дио од 146.250 КМ. За укупан износ извршене набавке од 292.500 КМ, ревидиране године је повећана вриједност рачунарских програма у оквиру Министарства финансија.

- Пословни простор Агенције за управљање одузетом имовином (вриједност пројекта 2.199.696 КМ)

За набавку пословног простора Агенције за управљање одузетом имовином утрошено је буџетских средстава у износу од 2.199.696 КМ и извршена су евидентирања на датим авансима за пословне објекте. Обавеза према добављачу је у потпуности измирена и објекат се користи у административне сврхе од раније (по уговору о закупу).

- Реконструкција Основне школе у Модричи (вриједност пројекта 300.000 КМ)

За пројекат реконструкције Основне школе у Модричи утрошена су буџетска средства у износу од 300.000 КМ и за исти износ повећана вриједност наведеног објекта. Овај пројекат подразумијева учешће у реконструкцији постојећег објекта који је дијелом финансиран од стране Владе Норвешке. Буџетска средства су утрошена за накнаде и друге административне трошкове према Општини Модрича и Геодетској управи.

- Изградња спортске дворане (вриједност пројекта 500.000 КМ)

Пројекат изградње спортске дворане у оквиру вишенамјенске дворане Пале је по основу Одлуке о измјени и допуни Одлуке о одређивању приоритетних пројеката из Програма јавних улагања РС. Носилац пројекта је Општина Пале. Након прибављања мишљења Ресора за рачуноводство и ревизију средства у износу од 500.000 КМ су пренесена на рачун Општине Пале (за трошење у 2012. години, уз обавезу правдања рачуна и ситуација у циљу правдања утрошка средстава). Сва средства која су утрошена су и оправдана до краја рада ревизије. За наведени износ извршене су евиденције на позицији трансфера јединицама локалне самоуправе.

Дио јавних улагања вршен је преносом средстава на локалне заједнице или јавне нефинансијске институције, које су биле у обавези правдања рачуна и ситуација у циљу правдања утрошка средстава, што до сада није био случај (плаћања су вршена из буџета директно добављачима по испостављеним и овјереним фактурама уз сагласност носиоца пројекта-надлежног министарства).

Остала потрошња у износу од 8.409.411 КМ се односи на:

- 4.991.319 КМ на име судских извршних рјешења која нису обухваћена Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске,
- 1.000.000 КМ на име помоћи Општини Дервента,
- 949.801 на име дијела обавеза по основу Споразума о начину измирења обавеза Владе Републике Српске према »Телекому Српске« а.д. Бања Лука
- 420.768 КМ на име субвенционисања каматних стопа за кредите за набавку одрђених трајних потрошних добара, за тракторе (307.276 КМ) и за аутомобиле Фиат Пунто (113.492КМ),

- 316.328 КМ, на име поврата и прекњижавања јавних прихода по рјешењима Пореске управе Републике,
- 151.873 КМ на име поврата пореза на доходак за 2010. годину,
- 149.400 КМ по основу уговора о регулисању међусобних права и обавеза у поступку верификације старе девизне штедње закључених између Министарства финансија и АПИФ-а,
- 91.681 КМ на име исплате Општини Градишка за пројекте у области образовања
- 87.615 КМ на име краткорочне позајмице Општини Костајница,
- 66.613 КМ на име измирења обавеза према »Централном регистру хартија од вриједности« а.д. Бања Лука,
- 60.000 КМ по основу измирења обавеза према »Бањалучкој берзи« а.д. Бања Лука,
- 50.000 КМ на име уплате новчаног депозита за учешће на лицитацији за куповину непокретне и покретне имовине »Урбанистичког завода Републике Српске« а.д. Бања Лука - у стечају,
- 44.013 КМ на име исплате средстава за финансирање рада Фискалног савјета Босне и Херцеговине и
- 30.000 КМ на име рјешавања стамбеног питања породице Крстић.

У даљем дијелу текста дати су налази ревизије по врстама трошкова исказаних у ПИБ-у (планирано и остварено) и ПИФ-у (исказани укупно по свим фондовима) и издацима за нефинансијску имовину, који по политикама представљају расходовну страну код утврђивања буџетског резултата (дефицита/суфицита).

5.1.3.1. Расходи за лична примања

Расходи за лична примања обухватају расходе за бруто плате, накнаде и остала лична примања и остварени су у укупном износу од 712.586.832 КМ, од чега су изван ГКТ ови расходи исказани у износу од 11.907.568 КМ. У односу на ребалансом одобрена средства исказани трошкови накнада у ПИБ-у, су за 3% већи а бруто плате су на нивоу ребалансом одобрених средстава.

Приходи од финансирања посебних пројеката у износу од 1.840.706 КМ (фонд 05), властити приходи Универзитета Бања Лука и Источно Сарајево у износу од 3.179.572 КМ (фонд 02) и примљени грантови у износу од 252.822 КМ (фонд 03), су кориштени за лична примања.

Трошкови по основу бруто плата у 2011. су повећани у односу на претходну годину. Основни разлог су промјене начина обрачуна основице за порез на доходак (укинут неопорезиви дио дохотка) и повећање стопе пореза (стопа од 8% замијењена стопом од 10%). У 2011. години бруто плате и накнаде су се за запослене у органима управе Републике Српске током цијеле године исплаћивале по коефицијентима умањеним од 10 до 25%, у складу са Законом о измјенама Закона о платама запослених у органима управе Републике Српске.

Препоручујемо Министарству да обезбиједи да се властити приходи, примљени грантови и приходи од финансирања пројеката у потпуности користе за издатке дефинисане чланом 9. под а) Закона о извршењу буџета за предметну годину.

5.1.3.2. Расходи по основу коришћења роба и услуга

Расходи по основу коришћења роба и услуга исказани су у укупном износу од 152.064.551 КМ од чега је у ПИБ-у исказан износ од 97.589.917 КМ и мањи су у односу на ребаланс буџета (у укупном износу). Ови расходи подразумевају расходе по основу закупа, режијске трошкове и комуналне расходе, расходи материјала и текућег одржавања, путне трошкове и друге расходе роба и услуга. У односу на ребалансом

одобрен износ расходи за режијски материјал су већи за 11% и расходи по основу енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга за 14%, док су остали расходи из ове групе мањи од одобрених коначним буџетом.

Расходи по основу закупа исказани су у укупном износу од 6.315.137 КМ од чега је у ПИБ-у исказан износ од 4.967.058 КМ и мањи су у односу на ребаланс. Највећи дио трошкова закупа се односи на Пореску управу Републике Српске у износу од 2.941.809 КМ (детаљније образложење дато у ревизорском извјештају Пореске управе).

Расходи закупа односе се на закуп пословних објеката и простора, закуп комуникационе опреме, закуп стамбених јединица и објеката и остале расходе закупа.

У ревизорском Извјештају Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове је наведено да се плаћа закуп стамбеног простора за смјештај запослених, што није у складу са одредбама Закона о платама запослених у органима управе РС, и Одлуком о посебним правима и накнадама изабраних и постављених лица и запослених у органима државне управе.

Расходи по основу енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга исказани су у укупном износу од 32.155.672 КМ од чега је у ПИБ-у исказан износ од 25.046.703 КМ. У скубини ових трошкова су: расходи по основу утрошка енергије, комунални трошкови, расходи за услуге коришћења телефона, за поштанске услуге и други расходи. Изван ГКТ на овој позицији евидентиран је износ од 4.579.964 КМ.

По налазима ревизије ови расходи су исказани у мањем износу за 741.359 КМ (19.359 КМ Универзитет у Бањој Луци и основне школе 722.000 КМ), по основу неевидентираних трошкова извјештајног периода (Министарство просвете.)

Расходи за услуге коришћења мобилних телефона у ГКТ, евидентирани су у износу од 793.414 КМ и ван ГКТ у износу од 143.447 КМ. Почетком ревидиране године (фебруар мјесец), Влада Републике Српске, донијела је Закључак, којим укида плаћање накнаде за трошкове мобилних телефона свим запосленим. У 2011. години, буџетски корисници су углавном признавали трошкове у висини претплате ВПН мреже и исте евидентирали као трошкове коришћења мобилних телефона. По истеку ревидиране године, дато је Аутентично тумачење наведеног Закључка, којим се дефинише право на накнаду трошкова претплате ВПН мреже на терет трошкова буџета.

У извјештајном периоду плаћане су накнаде трошкова мобилних телефона супротно наведеном Закључку Владе Републике Српске (Универзитет Источно Сарајево; Генерални секретаријат Владе; Министарство здравља и социјалне заштите; Министарство индустрије; Републичка дирекција за цивилну ваздушну пловидбу и други).

Остали непоменути расходи исказани су у укупном износу од 47.080.392 КМ, од чега су у ГКТ исказани у износу од 35.497.129 КМ и односе се на: расходе по основу уплата за стручне испите запослених (138.830 КМ), котизације (299.387 КМ), бруто накнаде волонтерима (310.315 КМ), члановима управних и надзорних одбора (278.712 КМ), члановима комисија и радних група (2.924.649 КМ), скупштинским посланицима и одборницима (1.607.371 КМ), накнаде по уговору о дјелу (5.666.072 КМ), за привремене и повремене послове (2.055.344 КМ), накнаде за рад ван радног односа (3.984.406 КМ), расходе по основу исплате дуга и камате по судским рјешењима (3.867.712 КМ), репрезентацију и друге непоменуте расходе.

Расходи по основу репрезентације, организације пријема, манифестација и слично, расходи за поклоне и остали расходи репрезентације исказани су у укупном износу од 3.415.762 КМ (у оквиру и ван ГКТ).

5.1.3.3. Расходи финансирања и други финансијски трошкови

Расходи финансирања и други финансијски трошкови исказани су у укупном износу од 36.039.475 КМ и претежно се односе на расходе исказане у ПИБ-у (35.277.664 КМ) који су у укупном износу мањи од коначно одобреног буџета.

На овој позицији евидентирани су расходи по основу камата на хартије од вриједности (обвезнице и остале хартије од вриједности), камата на примљене зајмове у земљи и из иностранства и камата на преузете зајмове. Трошкови сервисирања примљених зајмова (5.171.118 КМ), представљају трошкове провизије, обраде кредитне документације и остале сервисне трошкове.

5.1.3.4. Субвенције

Расходи по основу субвенција евидентирани су у укупном износу од 129.816.485 КМ и представљају расходе исказане у ПИБ-у (127.091.658 КМ) и код буџетских корисника изван ГКТ (2.724.827 КМ - Републичка дирекција за робне резерве).

Ревизијом су утврђени расходи по основу субвенција у износу од 164.129.877 КМ и разлика (34.313.392 КМ) се односи на мање и више евидентиране расходе наведене у ревизорским извјештајима за предметну годину појединачних буџетских корисника:

- Министарство индустрије, енергетике и рударства Републике Српске

Министарство је извршило евидентирање средстава, намијењених Субвенцијама за подстицај запошљавања незапослених лица у Републици Српској, супротно захтјевима Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана, у износу од 1.451.750 КМ, што је имало за посљедицу више исказано извршење буџета, тј. више исказане расходе по основу додијељених субвенција за подстицај запошљавања незапослених лица, као и више исказану позицију резервисања по истом основу. За наведене расходе, ребалансом буџета, средства су била одобрена и потписани су одговарајући уговори, али до краја године нису испуњени услови из уговора за признавање стварних обавеза према корисницима подстицаја, тако да је од стране Министарства погрешно евидентиран и терећен буџет текуће године, тј. супротно захтјевима Правилника.

- Агенција за аграрна плаћања Републике Српске

Агенција за аграрна плаћања Републике Српске (и консолидовани Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства) је исказала расходе обрачунског карактера у износу од 35.765.142 КМ по основу обавезе које су створене изнад износа буџетом одобрених средстава, што није у складу са чланом 39. став 1. Закона о буџетском систему. У суштини исти не представљају расходе обрачунског карактера, јер захтијевају одлив новчаних средстава.

- Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске

Додјела средстава за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите није вршена у потпуности у складу са планираним намјенама, на транспарентан начин и није остварена одговарајућа контрола намјенског трошења додијељених средстава. За дате субвенције се не достављају детаљни извјештаји о намјенском утрошку средстава. Заводу за судску медицину дата су средства без наведеног финансијског плана на основу којег су тражена средства.

- Генерални секретаријат Владе Републике Српске

За расподјелу средстава, субвенција јавним медијима (1.958.000 КМ) у ревидираној 2011. години, Влада Републике Српске није упутила Јавни позив за расподјелу истих, нису дефинисани критерији за расподјелу, као ни контрола намјенског утрошка овако додјељених средстава по захтјевима јавних медија. Средства су додјељивана на основу дискреционих одлука Владе Републике Српске, медијима који су доставили пројекте. Све ово упућује на закључак да је планирање средстава било неблаговремено и да је пропуштено постизање транспарентности трошења буџетских средстава као и постизање стварне конкуренције по основу квалитета пројеката.

5.1.3.5. Грантови

Расходи по основу грантова исказани су у укупном износу од 83.274.308 КМ од чега се главнина (83.271.753 КМ) односи на грантове у земљи (текући и капитални).

У ПИБ-у су евидентирани расходи грантова у износу од 38.120.593 КМ и у односу на ребалансом одобрена средства већи су за 8%.

У оквиру позиције осталих капиталних грантова у земљи, евидентиран је износ од 1.500.000 КМ, који се односи на уплату средства по Одлуци Владе Републике Српске на име реализације прве фазе пројекта „Андрићград“. Тачком 4. поменуте Одлуке, Влада РС је дефинисала, да корисник средстава није дужан да примјењује правила и поступке дефинисане одредбама Закона о јавним набавкама БиХ.

Утрошена средства гранта у износу од 33.895.968 КМ се односе на капиталне грантове јавним нефинансијским субјектима, који су реализовани кроз Развојни програм Републике Српске (евидентирани су у оквиру фонда 04 - Средства приватизације). Средства су дозначена јавном предузећу или установи као носиоцу пројекта (или директно добављачу), а намијењена су улагању у прибављање и одржавање сталне имовине.

Кроз фонд 05 – евидентирани су грантови у земљи остварени у 2011. години, у износу од 8.626.375 КМ.

У појединачним извјештајима о ревизији констатовано је слиједеће:

- Министарство здравља и социјалне заштите Републике Српске

Додјела средстава за капитални грант за унапређење услова рада у здравственим установама чији је оснивач Влада Републике Српске, није транспарентна, тј. информације о правима, начину и критеријумима за додјелу нису доступне свим потенцијалним корисницима, и надгледање намјенског утрошка додјелиених средстава није у потпуности проведено, што је као неправилност било утврђено и у претходној ревизији.

- Министарство породице, омладине и спорта Републике Српске

За додјелу дијела средстава гранта, везаних за програме спорта и омладине, Министарство није расписивало јавни позив (средства су додијељена мимо конкурса), тако да није остварена потпуна транспарентност при додјели истих.

Број достављених извјештаја о намјенском утрошку средстава, додијељених по основу грантова, креће се око 70% у односу на број додијељених захтјева што говори да не постоји потпуна контрола намјенског утрошка додијељених средстава.

Препоручујемо Министарству да приликом улагања средстава приватизације и других давања јавних средстава кроз бесповратне дознаке, обезбиједи већи ниво транспарентности и конкуренције и унаприједи систем контрола намјенског трошења датих средстава.

5.1.3.6. Дознаке на име социјалне заштите

Дознаке на име социјалне заштите које се исплаћују из буџета Републике евидентирани су у укупном износу од 260.951.415 КМ и углавном се односе на евиденције у ПИБ-у (260.792.555 КМ). Извршење ове позиције је на нивоу коначно усвојеног буџета (99%).

По налазу ревизије (Министарства рада и борачко-инвалидске заштите) дознаке на име социјалне заштите, су потцијењене за ефекте неевидентираних законских обавеза које се исплаћују из буџета Републике у износу од 9.590.602 КМ и дознаке класификоване као расходи који не захтијевају одливе средстава (обрачунски расходи) у износу од 14.952.388 КМ.

5.1.3.7. Трансфери између буџетских јединица

Трансфери између буџетских јединица исказани су у укупном износу од 289.389.123 КМ од чега су у ПИБ-у исказани у износу од 221.646.234 КМ и на нивоу су ребалансом предвиђених средстава (укупно извршење по свим трансферима је 101%). Односе се на трансфере држави, ентитету, јединицама локалне самоуправе и фондовима и према дефиницијама политика, трансфери су предмет елиминације на нивоу консолидације свих нивоа власти.

Трансфери држави у износу од 44.013 КМ се односе на средства дозначена Министарству финансија и трезора БИХ у сврху финансирања рада Фискалног савјета БИХ, на основу Одлуке о буџету Фискалног савјета БиХ за 2011. годину. Према правилима консолидације у Републици Српској овај износ не може бити елиминисан.

Трансфери јединицама локалне самоуправе у ПИБ-у, износе 7.289.639 КМ и извршење је 122% у односу на одобрена средства Ребалансом буџета Републике Српске за 2011. годину.

Трансфери јединицама локалне самоуправе исказани на фонду (04) у износу од 18.475.092 КМ, су по основу преноса средства из економско-социјалне компоненте (одобрена кориснику буџета локалне заједнице или локалној заједници) која се уплаћују на њихове банковне рачуне или директно добављачима. Од наведеног најзначајнији трансфери су:

- трансфери јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности у области пољопривреде, водопривреде и шумарства, у износу од 3.554.866 КМ,
- трансфери јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности у области саобраћаја и веза, у износу од 8.043.727 КМ,
- трансфери јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности у области образовања, културе, религије, породице, омладине и спорта, у износу од 3.403.706 КМ,
- трансфери јединицама локалне самоуправе за пројекте и активности на рјешавању проблема избјеглих и расељених лица, у износу од 1.552.500 КМ, као и остали трансфери јединицама локалне самоуправе.

Трансфери фондовима износе 212.828.675 КМ од чега се износ од 192.828.675 КМ односи на евиденције у ПИБ-у и односе се на трансфере Фонду пензијско инвалидског осигурања (188.000.000 КМ), трансфере Фонду за дјечију заштиту (2.828.675 КМ) и трансфере Заводу за запошљавање (2.000.000 КМ). Трансфери фондовима извршени су у висини средстава планираних Ребалансом буџета Републике Српске за 2011. годину.

Трансфери из средстава приватизације, исказани на фонду (04), износе 20.000.000 КМ и како је наведено под тачком 5.3.1.1.1., односе се на средства дозначена фонду ПИО Републике Српске – по пројекту економско-социјалне компоненте РПРС „Осигурање одрживости пензијског система“ (Одлука Савјета за развој Републике Српске из 2010. године).

Трансфери осталим нивоима власти у цјелости су евидентирани на фонду (02) у ГКТ и износе 50.727.115 КМ. Односе се на трансфер ЈП Путеви Републике Српске. Образложење дато код прихода.

5.1.3.8. Остали расходи

Текући расход у износу од 11.888.211 КМ **нису исказани у извршењу буџета (ради евиденција на обрачунским расходима)**. Од наведеног износа на фонду (02) односи се износ од 74.159 КМ. То су сљедећи текући расходи: расходе по основу поврата и прекњижавања пореза и доприноса (6.320.239 КМ), расходе за адвокатске услуге (851.190 КМ), расходе по основу поврата пореза и доприноса (677.953 КМ), расходе по основу адвокатских и правних услуга по судским рјешењима (622.666 КМ), расходе за централно гријање (491.021 КМ), расходе за услуге вјештачења (302.836 КМ) и остале расходе (2.622.306 КМ). На основу Наредбе Министарства финансија, број 06.15/020-

183/12 од 01.02.2012. године, наведени расходи су евидентирани као расходи обрачунског карактера.

5.1.3.9. Издаци за нефинансијску имовину

Издаци за нефинансијску имовину (капитална улагања) на нивоу Консолидованог годишњег извјештаја буџета у ПИФ-у, евидентирани су у укупном износу од 106.952.721 КМ. Укупно исказани издаци за нефинансијску имовину у ПИБ-у, су у износу од 31.990.860 КМ и у односу на коначни буџет већи су за 11%.

Капитална улагања су вршена из средстава одобрених ребалансом буџета, властитих средстава и примљених грантова, са рачуна приватизације и у оквиру посебних пројеката.

Министарство здравља и социјалне заштите је вршило реалокације средстава за намјене које нису биле планиране ребалансом буџета (544.970 КМ за набавку пословног простора за Завод за социјалну заштиту, 84.860 КМ за набавку информатичке опреме и 1.337.035 КМ за плаћање пореза на додату вриједност), што није у складу са чл. 39. став 1 Закона о буџетском систему.

Укупни издаци за произведену сталну имовину исказана су у износу од 66.163.122 КМ, од чега се износ од 24.359.459 КМ односи на Ребалансом предвиђена улагања (исказана у ПИБ-у) а остало су улагања евидентирана на другим фондовима.

Издаци за изградњу и прибављање зграда и објеката у износу од 13.800.000 КМ су из примитака од GSM лиценце, евидентирани на фонду (02).

Набавка превозних средстава у износу од 120.619 КМ, канцеларијске опреме, алата и инвентара у износу од 156.828 КМ, медицинске и лабораториске опреме у износу од 242.863 КМ и друге набавке су из средстава гранта и евидентирани су на фонду (03).

Изградњу и прибављање зграда и објеката, у износу од 7.979.218 КМ, инвестиционо одржавање, реконструкција и адаптација у износу од 2.301.341 КМ, набавка постројења и опреме у износу од 2.318.877 КМ и друге набавке, извршене су из средстава приватизације (по економско социјалној компоненти) и евидентирани су на фонду (04).

Укупни издаци за непроизведену сталну имовину исказана су у износу од 1.495.578 КМ и углавном се односе на издатке исказане на фонду (01), по основу набавке лиценци.

Издаци по основу пореза на додату вриједност у укупном износу од 8.041.327 КМ су исказани као дио издатака за нефинансијску имовину. Износ од 1.549.428 КМ се односи на евиденције на општем фонду (01), 5.374.577 КМ је на фонду (02) а на фонду пројеката (05) исказан је износ од 1.098.228 КМ.

Ревизијом је утврђено да су издаци по основу ПДВ-а исказани мање за износ од 695.690 КМ, по основу плаћеног, а неевидентираних пореза (детаљнија образложења у ревизорском Извјештају Министарство здравља и социјалне заштите).

5.1.3.10. Буџетски суфицит/дефицит

Новим Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској, који се по први пут примјењује ревидиране године, буџетски суфицит/дефицит представља разлику између збира прихода (без прихода обрачунског карактера) и примитака за нефинансијску имовину и збира расхода (без расхода обрачунског карактера) и издатака за нефинансијску имовину.

У обрасцу ПИБ наведена разлика је исказана у износу од 36.229.327 КМ као буџетски суфицит.

По налазу ревизије (образложено у претходном дијелу овог Извјештаја) утврђена је разлика између исказаног суфицита и стварног резултата, тако да је утврђен дефицит у износу од 35.878.156 КМ.

У Нотама за 2011. годину, наведено је:

„Износ исказаног суфицита треба умањити за износ од 62.531.582 КМ укалкулисаних обавеза евидентираних на контима расхода обрачунског карактера (због техничке немогућности уноса на контима расхода) – тако да би остварени дефицит износио - 26.302.255 КМ. Средства за покриће овог дефицита биће обезбијеђена у 2012. години.“

Политике евидентирања текућих расхода насталих по основу створених обавеза мимо средстава предвиђених буџетом (стварање већих обавеза није у складу са чланом 39. Закона о буџетском систему), на позиције обрачунских расхода и објелодањивање примијењених политика у Нотама, није у складу са МРС ЈС, на што указује и параграф 30. МРС ЈС – 1- Презентација финансијских извјештаја.

У обрасцу ПИФ (на свим фондовима) разлика између збира прихода (без прихода обрачунског карактера) и примитака за нефинансијску имовину и збира расхода (без расхода обрачунског карактера) и издатака за нефинансијску имовину, исказана је као суфицит/дефицит фонда.

На фонду (02) исказан је дефицит фонда у износу од 18.989.858 КМ, на фонду (03) је суфицит у износу од 2.093.762 КМ, фонд (04- средства приватизације) је дефицит у износу од 84.477.848 КМ и фонд пројеката (05) је дефицит у износу од 11.295.950 КМ. Укупно исказани дефицит по свим фондовима је 54.129.985 КМ. **По налазима ревизије укупно утврђени дефицит је у износу од 126.311.627 КМ.**

Министарство је у Консолидованом извјештају о извршењу буџета Републике Српске који је упућен Народној скупштини Републике Српске објелоданило да је укупан консолидовани дефицит већи за 62.605.741 КМ.

Према наведеној дефиницији буџетског суфицита/дефицита наведена разлика и по осталим фондовима представља буџетске категорије јер према члану 1. тачка 15. и 20. Закона о измјенама и допунама закона о буџетском систему РС, и исказани приходи и примици за нефинансијску имовину и расходи и издаци за нефинансијску имовину на свим фондовима, имају карактер буџетских.

5.1.4. Нето финансирање

Нето финансирање представља разлику између примитака од финансијске имовине (15.179.797 КМ) и примитака од задуживања (247.540.983 КМ) и издатака за финансијску имовину (102.168.223 КМ) и издатака за отплату дугова (239.159.520 КМ). Примиси су образложени под тачком 5.1.2., а издаци у сљедећим тачкама овог Извјештаја .

Укупно исказано нето финансирање је у износу од 78.606.962 КМ, у виду негативне разлике примитака и издатака. По свим фондовима је остварена негативна разлика изузев фонда (05).

5.1.4.1. Издаци за финансијску имовину

Издаци за финансијску имовину исказани су у ПИФ-у у укупном износу од 102.168.223 КМ и односе се на издатке за хартије од вриједности (изузев акција), акције и учешће у капиталу и дате зајмове. У ПИБ-у исказани су укупни издаци у износу од 659.201 КМ и за 6% су већи од ребалансом одобрених средстава.

Издаци за акције и учешћа у капиталу у износу од 40.000 КМ су по основу акција и учешћа у капиталу у јавним предузећима и осталим домаћим јавним нефинансијским субјектима (исказани у ПИБ-у), који нису планирани Ребалансом буџета.

На фонду (04) евидентирани су издаци за акције и учешћа у капиталу, у износу од 82.166.740 КМ. Улагања у фондове под управом ИРБ-а, за реализацију привредно-развојне компоненте РПРС, је 80.500.000 КМ.

Издаци за дате зајмове износе 19.605.448 КМ, од чега је са рачуна приватизације, 13.434.926 КМ дато здравственим установама и јавним предузећима, што је образложено код краткорочних пласмана.

Издаци за дате зајмове на фонду (05) се односе на износ од 1.651.550 КМ (Други пројекат за управљање чврстим отпадом 1.384.141 КМ и Јединица за координацију пољопривредних пројеката 267.409 КМ).

5.1.4.2. Издаци за отплату дугова

Издаци за отплату дугова исказани су у укупном износу од 239.159.520 КМ од чега се највећи дио односи на евиденције у ПИБ-у. Издаци се односе на издатке за отплату главнице по хартијама од вриједности изузев акција, за отплату главнице примљених зајмова у земљи и иностранству, за отплату главнице преузетих зајмова и зајмова који се рефундирају и издаци за отплату осталих дугова.

У оквиру издатака за отплату осталих дугова су и издаци за отплату неизмирених обавеза из ранијих година у износу од 17.510.649 КМ (текуће обавезе које су буџетски корисници укалкулисали у 2010. години, а за које нису постојала буџетска средства). **Ребалансом су за ове намјене одобрена средства у износу од 7.938.708 КМ у оквиру домаће буџетске потрошње и 5.849.801 КМ у оквиру остале буџетске потрошње.**

5.1.5. Непокривени дефицит фонда текућег периода

Непокривени дефицит или нераспоређени суфицит фонда исказује се на обрасцу ПИБ и ПИФ и представља збир исказаног суфицита/дефицита и нето финансирања. Укупно исказани дефицит фонда који није покривен из прихода и примитака текуће године износи од 132.736.948 КМ, а ревизијом је утврђен у већем износу за 72.181.642 КМ (коригован исказан дефицит).

5.2. Биланс успјеха

У билансу успјеха, обједињено су презентовани износи расхода и прихода исказаних на свим рачуноводственим фондовима у извјештајном периоду. Износи који се односе на информације о успјешности из 2010. године нису наведени (није упоредива економска класификација ставки, што је објелодањено у Нотама) и због тога упоредивост информација, као једна од квалитативних карактеристика финансијских извјештаја није у потпуности задовољена. Ноте уз Извјештај предметне ревизије садрже анализу расхода и прихода и објелодањивања појединих материјално значајних позиција.

У Консолидованом билансу успјеха исказани су порески и непорески приходи, грантови, приходи обрачунског карактера и трансфери.

Према новим политикама, под приходима и расходима обрачунског карактера подразумевају се приходи и расходи који не узрокују прилив и одлив готовине и као такви се не планирају у буџету него се евидентирају искључиво у циљу израде финансијског извјештаја.

5.2.1. Приходи

Укупни приходи у Консолидованом билансу успјеха за кориснике буџета Републике у периоду од 01.01. до 31.12.2011. године исказани су у износу од 1.745.720.035 КМ, од чега се на обрачунске приходе односи износ од 39.244.198 КМ. У односу на претходну годину исказани приходи (без обрачунских) су за 15 % већи.

По налазу ревизије укупни приходи износе 1.745.476.311 КМ и разлика се односи на погрешно исказане приходе обрачунског карактера у износу од 243.724 КМ. У оквиру Министарства правде, на позицији обрачунских прихода, евидентирани су помоћи у натури умјесто на позицији дугорочно разграничених прихода (у износу од 243.724 КМ).

Порески приходи, непорески приходи, грантови и трансфери исказани у билансу успјеха су у истом износу исказаном у ПИФ-у и образложења су већ дата уз извјештај о извршењу буџета.

5.2.2. Расходи

Укупни расходи у Консолидованом билансу успјеха за кориснике буџета Републике у периоду од 01.01. до 31.12.2011. године исказани су у износу од 2.088.239.527 КМ, од чега се на обрачунске расходе односи износ од 424.117.338 КМ. У односу на претходну годину исказани расходи (без обрачунских) су за 25% већи. Сви текући расходи су образложени кроз ПИФ.

Ревизијом утврђени расходи су у износу од 2.105.143.874 КМ, и разлика (16.904.347 КМ) се односи на погрешно класификоване и, мање или више, исказане текуће и обрачунске расходе.

Грешке се односе на:

- Текући расходи су исказани мање за више исказане расходе обрачунског карактера у износу од 62.605.741 КМ;
- Текући расходи су исказани мање за износ од 741.359 КМ, по основу неевидентираних комуналних и комуникационих трошкова у оквиру Министарства просвјете;
- Текући расходи су исказани мање за износ од 9.590.602 КМ, неевидентираних расхода по основу дознака на име социјалне заштите (које се исплаћују из буџета Републике), у оквиру Министарства рада и борачко инвалидске заштите;
- Текући расходи су исказани више за износ од 1.451.750 КМ, по основу погрешно евидентираних трошкова за субвенције у оквиру Министарства индустрије и
- Обрачунски расходи су исказани мање за неизвршене корекције потраживања старијих од годину дана у укупном износу од 8.024.136 КМ.

Обрачунски расходи углавном су исказани као: набавна вриједност реализованих залиха (31.319.263 КМ), расходи по основу амортизације (72.088.657 КМ), финансијски расходи обрачунског карактера (31.043.804 КМ), расходи од усклађивања вриједности имовине (37.645.331 КМ), губици од продаје имовине (117.570 КМ), дате помоћи у природи (10.123.311 КМ) и остали расходи обрачунског карактера (241.768.359 КМ).

Остали расходи обрачунског карактера исказани у износу од 62.605.741 КМ се односе на укалкулисане текуће расходе буџетских корисника у ГКТ, за које нису одобрена (нити обезбијеђена) средства у ревидираној години. У структури ти расходи су: субвенције нефинансијским субјектима у области пољопривреде, водопривреде и шумарства (35.765.142 КМ), остале текуће дознаке грађанима које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова—осим установа социјалне заштите (14.952.388 КМ), остале расходе по основу поврата и прекњижавања пореза и доприноса (6.320.239 КМ), расходе за адвокатске услуге (851.190 КМ), расходе по основу поврата пореза и доприноса (677.953 КМ), расходе по основу адвокатских и правних услуга по судским рјешењима (622.666 КМ), расходе за централно гријање (491.021 КМ), расходе за услуге вјештачења (302.836 КМ) и остале расходе (2.622.306 КМ). За наведени износ укалкулисаних расхода, у Нотама је дато образложење које у потпуности цитирамо:

„У складу са чланом 84. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике, расходи се признају на обрачунском основу у периоду у коме је и обавеза за плаћање настала без обзира да ли је извршено и само плаћање. Обавезе које су настале до 31. децембра 2011. године морале су бити укалкулисане у 2011. години без обзира на непостојање расположивих буџетских средстава. Због техничких немогућности уноса расхода за које нису постојала буџетска средства на одговарајућим позицијама класе 4-Расходи, евидентирање је извршено на аналитичком конту обрачунског карактера 471919-

Остали расходи обрачуноског карактера. Буџетски корисници су у главној књизи трезора Републике, наведени унос извршили у складу са Наредбом Министарства финансија, број 06.15/020-183/12 од 01.02.2012. године.“

Према дефинисаним политикама и правилима евидентирања у јавном сектору (што је наведено и кроз цитирани дио Нота), наведени расходи не представљају расходе обрачуноског карактера (јер захтијевају одлив средстава) и погрешно су исказани као расходи обрачуноског карактера (умјесто на позицијама текућих расхода). Сходно томе за наведени износ од 62.605.741 КМ више су исказани обрачуноски а мање исказани текући расходи.

Препоручујемо Министарству да обезбиједи потпуну примјену члана 85. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама и члана 95. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике, тако што ће се на позиције обрачуноских расхода евидентирати расходи који не захтијевају одлив готовине.

5.2.3. Финансијски резултат текуће године

У Консолидованом билансу успјеха за кориснике буџета Републике у периоду од 01.01. до 31.12.2011. године исказана је негативна разлика прихода и расхода (већи су расходи од прихода), у износу од 342.519.492 КМ (негативан финансијски резултат текуће године).

На основу напријед наведених погрешних евиденција расхода и прихода, ревизијом је утврђен негативни финансијски резултат у износу од 359.667.563 КМ (за 17.148.071 КМ повећана је негативна разлика).

5.3. Биланс стања

Прилагођавајући систем евидентирања новим буџетским рачуноводственим прописима, у пословним књигама извршен је мануелни унос почетног стања, у оквиру и ван ГКТ. Након уноса података извршене су корекције почетног стања које су резултат новодонесених политика. У оквиру ГКТ значајан број позиција је коригован (н.п.р. финансијски резултат, разграничења по основу обавеза и потраживања, обавезе по основу камата на кредите и друге корекције).

У Консолидованом билансу стања унесено је кориговано почетно стање (за стање претходне године) које се разликује од стања на дан билансирања односно 31.12. претходне године (ради наведених корекција). Закључно стање 31.12.2010. године и кориговано почетно стање 1.1.2011. године се разликује за 1.944.325.393 КМ (веће је стање на дан 31.12.).

Кроз консолидовани биланс стања (Извјештај о финансијском стању корисника буџета Републике Српске) на дан 31.12.2011. године, исказана је пословна актива и пасива у износу од 20.179.307.154 КМ, која је у односу на кориговано почетно стање већа за 42.848.881 КМ (образложења су дата кроз билансне позиције овог Извјештаја). Поређење информација у односу на претходну годину (у укупном износу и код већине билансних позиција) није реално. Ради тога, у овом Извјештају, вршено је поређење у односу на унесено кориговано почетно стање на дан 1.1.2011. године, само код оних позиција код којих постоје значајне промјене у ревидираној години и реална основа за такво поређење.

5.3.1. Актива

5.3.1.1. Текућа имовина

Текућа имовина подразумијева краткорочну финансијску имовину и нефинансијску имовину у текућим средствима. Краткорочна финансијска имовина исказана је на дан 31.12. 2011. године, у нето износу од 469.023.299 КМ **а по налазима ревизије износи**

460.999.163 KM. Разлика се односи на наведена некоригована потраживања у укупном износу од **8.024.136 KM**, образложено под тачкама 5.3.1.1.2. и 5.3.1.1.3..

5.3.1.1.1. Готовина и готовински еквиваленти

У консолидованом Билансу стања готовина и готовински еквиваленти (на редовним банковним рачунима, готовина у благајни, издвојена новчана средства и акредитиви) исказани су у укупном износу од 155.149.278 KM, од чега је износ од 127.263.000 KM исказан кроз евиденције ГКТ а износ од 27.886.278 KM изван ГКТ. У односу на почетно стање, крајње стање новчаних средстава је веће за 127% и највећим дијелом је резултат разрочавања новчаних средстава приватизације и сукцесије (пренос са пласмана на депозите током ревидиране године).

Новчана средстава у оквиру ГКТ

Исказано стање средстава на рачунима код банака се односи на:

- Рачун јавних прихода у износу од 25.236.819 KM;
- Јединствени рачун трезора-Трансакциони рачун у износу од 43.905.736 KM;
- Јединствени рачун трезора-девизни рачун у износу од 224.090 KM;
- Подрачун по регионалним филијалама трезора у износу од 87.898 KM;
- Рачун посебних намјена у износу од 25.001.036 KM;
- Девизни рачун посебних намјена у износу од 3.706.111 KM;
- Рачун по трансакцијама ММФ код Централне банке у износу од 4.535 KM;
- ESCROW рачун у домаћој валути у износу од 28.290.388 KM и
- Рачуни у Централној банци БиХ (за сервис ино дуга) у износу од 47.638 KM.

Издвојена новчана средства за акредитиве у иностраној валути исказана су у износу од 430.201 KM и стање благајне у износу од 328.546 KM.

Новчана средстава ван ГКТ

Готовина и готовински еквиваленти исказани ван ГКТ су средства на банковним рачунима у износу од 27.053.520 KM, издвојена новчана средства и акредитиви у износу од 774.660 KM и благајна у износу од 53.475 KM.

Средства на рачунима приватизације

Новчана средства остварена по основу приватизације и сукцесије државног капитала се налазе на посебним тзв. *escrow* рачунима и евидентирана су у оквиру билансних позиција ГКТ, у облику краткорочне финансијске имовине (депозити по виђењу) и у облику сталних средстава (дугорочно орочена).

На дан 31.12. 2011. године, средства приватизације на банковним рачунима (као депозити по виђењу) исказана су у износу од 28.290.388 KM. Краткорочно орочена средства приватизације из почетног стања, у износу од 95.458.817 KM (укупан износ), разрочена су током ревидиране године и пренесена на рачуне у домаћој валути са којих су вршене трансакције. На крају ревидиране године није било краткорочно орочених средстава приватизације и сукцесије.

Средства приватизације и сукцесије у износу од 25.217.929 KM су инвестирана (дугорочно орочена), и као што је наведено исказана као стална имовина (образложено под тачком 5.3.1.2.1. дугорочни пласмани).

У односу на почетно стање (које је идентично претходној години), средства на *escrow* рачунима, на дан 31.12., смањена су у укупном износу за 186.623.384 KM.

Током ревидиране године вршене су уплате и исплате, са и на *escrow* рачунима по основу: продаје акција, датих и враћених позајмица и грантова, исплата по основу Развојног програма Републике Српске, позајмице буџету, куповина предузећа у стечају, отплата унутрашњег дуга и друго.

Исплате по основу улагања у Развојни програм Републике Српске извршене су у укупном износу од 159.916.404 KM, зајмови су дати у износу од 13.434.926 KM, за куповину предузећа у стечају исплаћено је 1.666.740 KM, дата је позајмица буџету у износу од 60 милиона KM и за отплату унутрашњег дуга исплаћено је 179.568 KM (извршено резервисање претходне године).

Улагања у Развојни програм Републике Српске

Народна скупштина Републике Српске је 2010. године, Измјенама и допунама Развојног програма, продужила временски оквир за реализацију раније усвојеног програма за двије године, и измијенила омјер улагања тако да је економско социјална компонента повећана за 3% (за стабилизацију функционисања локалних заједница угрожених природним непогодама) а привредно развојна смањена за наведени проценат.

У ревидираној години извршена су плаћања са *escrow рачуна*, по основу Економско социјалне компоненте (по одлукама Савјета) у износе од 64.416.404 КМ, и иста се односе на раније започете пројекте и пројекте из 2011. године (96 појединачних пројеката).

Групе пројеката Економско социјалне компоненте су:

• Инфраструктура-водовод и канализација	7.304.642 КМ
• Улагања у реконструкцију и одржавање културних и вјерских центара	1.440.923 КМ
• Реконструкција, санација изградња школских објеката (основно, средње, високо)	9.959.298 КМ
• Реконструкција и изградња лок. путева	6.107.214 КМ
• Привредна инфраструктура и спортске дворане у неким општинама	1.666.254 КМ
• Реформа здравства (адаптација амбуланти породичне медицине, реконстр. КБЦ-Б. Лука)	6.012.086 КМ
• Реконструкција зграда ОЗ, ОС	391.559 КМ
• Санација дома пензионера	2.734.192 КМ
• Информациони систем ВРС-матичне књиге	1.369.436 КМ
• Стамбено збрињавање породица погинулих бораца ВРС	2.080.711 КМ
• Инфраструктура у избјегличким насељима	3.621.857 КМ
• Осигурање одрживости пензионог система	20.000.000 КМ
• Стабилизац. функц. локал. заједница угрож. природ. непогод. (Модрича, Н. Град, Котор Варош)	1.300.000 КМ
• остало	428.237 КМ

Од укупно утрошених средстава по наведеним пројектима, на капиталне инвестиције се односи око 12,6 милиона КМ, трансфере фондовима 20 милиона КМ (за одрживост пензионог система), око 19 милиона КМ су трансфери јединицама локалне самоуправе и око 12 милиона КМ су грантови.

Начин и поступак предлагања, одабира и реализације пројеката уређен је Уредбом о предлагању, одабиру и реализацији пројеката из Економско социјалне компоненте развојног програма и Уредбом о начину и критеријумима за додјелу средстава из Економско социјалне компоненте развојног програма – стабилизација функционисања локалних заједница угрожених природним непогодама.

Увидом у документацију узоркованих пројеката утврђено је да се код неких носилаца пројекта (н.п.р. Изградња спортске дворане у Сокоцу, Санација и опремање Дома пензионера Бања Лука, ОШ Милош Дујић Челинац), не поштују одредбе чл. 27. наведене Уредбе, везано за мјесечно извјештавање Министарства финансија (о извршеним активностима реализације пројеката). Такође је утврђено, да у реализацији великог броја пројеката долази до склапања анекса уговора (уговарање додатних, непредвиђених радова), што у неким случајевима доводи до повећања трошкова (који се увијек не признају али доводе до продужења рокова) и да постоје значајни неоправдани аванси из ранијег периода (око 25 милиона КМ). И претходним ревизијама констатоване су наведене неправилности.

Препоручујемо Министарству да у циљу рационалног управљања јавним средствима, као активни члан комисије за набавке (код старт пројеката) и кроз стручну и савјетодавну помоћ (што је дефинисано као обавеза) у потпуности дефинише и успостави систем контроле код јавних улагања, нарочито код пројеката који се финансирају кроз дате грантове или трансфере.

По основу Привредно развојне компоненте (по одлукама Владе РС) извршена су плаћања у износе од 95.500.000 КМ, и иста се односе на улагања у фондове (докапитализација), који су под управом Инвестиционо развојне банке. Фонду за развој и запошљавање Републике Српске у ревидираној години уплаћено је по одлуци из 2010. године и 2011. године.

По пројектима привредно развојне компоненте извршене су уплате за:

• Фонд за развој источног дијела РС	20.000.000 КМ
• Фонд за развој и запошљавање РС	25.000.000 КМ
• Фонд становања РС	11.000.000 КМ
• Акцијски фонд	24.500.000 КМ
• Гарантни фонд	15.000.000 КМ

Остала улагања са escrow рачуна

Средствима приватизације купљено је предузећа АД „Завод дистрофичара“ Бања Лука у стечају, у износу од 1.178.570 КМ, плаћен је порез на пренос непокретне имовине купљене од АД „Јелшинград“ у износу од 188.170 КМ и дат улог за дио основног капитала новооснованог а.д. „Нови Јелшинград“ Бања Лука у износу од 300.000 КМ.

Са *escrow рачуна* исплаћено је и (класификовано као краткорочни пласмани), Новој болници Бијељина и ЈП Аутопутеви у укупном износу од 13.434.926 КМ. Уговор о зајму са предузећима Аутопутеви и Нова болница није склопљен и исплате су извршене, почетком године, на основу Одлука Владе Републике Српске.

Влада Републике Српске је 26.1.2011 донијела Одлуку о коришћењу средстава са рачуна приватизације у износу од 60.000.000 КМ, за измирења доспјелих буџетских обавеза, са обавезом поврата до 31.12.2011. Дана 15.12.2011.године донесена је Одлука о измјени наведене Одлуке, којом се пролонгира обавеза враћања средстава повучених са рачуна приватизације на дан 31.12.2012. године. Укупна средства (59.999.999,95 КМ) су повучена са рачуна у периоду фебруар-април 2011. године. Наведена трансакција евидентирана је као потраживање и обавезе у оквиру буџетских корисника и при консолидацији извршене су елиминације и потраживања и обавеза (тачка 5.3.1.1.5. овог Извјештаја).

5.3.1.1.2. Краткорочни пласмани

У консолидованом билансу стања краткорочни пласмани на дан 31.12.2011. године исказани су у укупном износу од 149.323.611 КМ, од чега је 140.576.013 КМ исказано у ГКТ, док је остатак од 8.747.598 КМ исказан ван ГКТ.

Краткорочне пласмане чине: орочена новчана средства до годину дана, краткорочни зајмови и дугорочни зајмови који доспијевају на наплату до годину дана.

Орочена новчана средства до годину дана исказана су у износу од 8.438.650 КМ и у потпуности се односе на орочена средства буџетских корисника ван ГКТ. Како је већ наведено, у ревидираној години је дошло до значајног смањења орочених новчаних средстава (1.1. стање је било 103.780.666 КМ), превасходно по основу разрочавања средстава приватизације и сукцесије.

Краткорочни зајмови исказани су у износу од 21.029.606 КМ и исти су знатно већи у односу на почетно стање (432.344 КМ је стање 1.1.).

У оквиру краткорочних зајмова исказана је *позајмица* у износу од 87.614 КМ, дата општини Костајница по Одлуци Владе Републике Српске ради плаћања трошкова ПДВ-

а који су настали при извођењу радова на Пројекту обнове градских водовода и канализационих система у БиХ, који се реализује на територији општине Костајница и финансира кредитним и грант средствима KfW-а. Средства нису враћена до рока дефинисаног наведеном Одлуком (31.12.2011. године).

На позицији краткорочних *зајмова дати јавним предузећима*, евидентирано је потраживање у износу од 3.500.000 КМ, по основу већ наведене исплате са escrow рачуна, ЈП „Аутопутеви Републике Српске“. Средства су исплаћена по Одлуци Владе Републике Српске у укупном износу од 10.000.000 КМ, а у циљу реализације изградње аутопута Бања Лука - Градишка, по пројекту "Национални путеви: Бања Лука - Градишка". Од дозначеног износа, ЈП је до 31.12.2011. године вратило на escrow рачуне 6.500.000 КМ. Наведеном Одлуком је дефинисана обавеза враћања средстава, без одређеног рока за поврат.

По основу *краткорочних зајмова датих здравственим установама*, евидентирано је потраживање у износу од 17.027.945 КМ (исплата са escrow рачуна). Од тога се 3.434.926 КМ односи на пласман у 2011. години за реализацију дијела Уговора за пројектовање, изградњу и опремање Нове болнице у Бијељини. Одлуком је дефинисано да се по реализацији кредитног споразума са ЕИВ-ом обезбиједи поврат на escrow рачуне ових, као и свих претходно дозначених средстава за болницу Бијељина. Ни за овај зајам Одлуком није дефинисан рок враћања средстава.

На позицијама краткорочних пласмана исказани су *зајмови дати физичким лицима* ранијих година у оквиру бившег Министарства одбране у **износу од 29.210 КМ, за које није извршена корекција** (потраживања старија од годину дана) у складу са рачуноводственом политиком.

По основу *преузетих краткорочних зајмова* евидентиран је износ од 93.821 КМ и односи се на преузети дугорочни зајам „Бирача“ Зворник (за дио који доспијева до годину дана).

Пренесени дугорочни зајмови на позиције краткорочних, исказани су у укупном нето износу од 119.855.354 КМ, што је у односу на почетно стање више за 209%.

Дугорочни зајмови дати јединицама локалне самоуправе који доспијевају на наплату до годину дана, исказани су у износу од 196.366 КМ, по основу репласираних кредитних средстава Владе Белгије и у износу од 473.863 КМ по пласманима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, који се такође односе на потраживања од јединица локалне самоуправе.

Корекција вриједности износа пласираних кредита (који су требали бити враћени), извршена је у висини од 288.774 КМ (за Нови Град 89.293 КМ, Сребреницу 6.021 КМ, Ново Горажде 8.977 КМ, Невесиње 15.990 КМ и Соколац 168.492 КМ). За наведени износ корекција умањена је вриједност краткорочне финансијске имовине на дан билансирања.

По дугорочним зајмовима датим фондовима који доспијевају на наплату до годину дана, евидентирано је потраживање од Фонда здравственог осигурања Републике Српске у износу од 80.000.000 КМ, по основу зајма датог из средстава приватизације (са escrow рачуна), по Одлуци Владе Републике Српске из 2008. године. Овај зајам доспијева на наплату у 2012. години.

Дугорочни зајмови дати фондовима под управом ИРБ-а који доспијевају на наплату до годину дана, исказани су у износу од 1.180.958 КМ, а односи се на потраживање од Фонда за развој и запошљавање као крајњег корисника ино-кредита. И овај зајам доспијева на наплату у 2012. години.

По основу дугорочних зајмова датих јавним предузећима који доспијевају на наплату до годину дана, евидентирана су потраживања у износу од 47.878.952 КМ од сљедећих корисника ино-кредита:

- Телеком РС у износу од 650.442 КМ
- Електропривреда РС у износу од 10.701.093 КМ
- Жељезнице РС у износу од 22.188.835 КМ
- Путеви РС у износу од 10.552.210 КМ

- Електропренос РС у износу од 2.278.505 КМ
- Независни оператер система БиХ у износу од 193.379 КМ
- Хидроелектране на Требишњици у износу од 174.205 КМ
- Водовод и канализација Бијељина у износу од 1.140.282 КМ

Остали дугорочни зајмови дати јавним предузећима који доспијевају на наплату до годину дана евидентани су у износу од 3.424.194 КМ, и односе се на главницу репрограмираних кредита који су доспјели на наплату у 2011. години, а који нису наплаћени и који доспијева на наплату у 2012. години.

Потраживања по основу датих и преузетих дугорочних зајмова у земљи који доспијевају на наплату до годину дана (а нису наплаћени) у износу од 73.410.958 КМ, према новим рачуноводственим политикама су коригована. За наведени износ, такође је умањена вриједност краткорочне финансијске имовине.

5.3.1.1.3. Краткорочна потраживања

У консолидованом билансу стања исказана су укупна краткорочна потраживања у нето износу од 126.509.750 КМ, од чега је 110.898.972 КМ исказано у ГКТ, а 16.073.756 КМ ван ГКТ. У односу на почетно стање, ова позиција је мања за 67% или 252.363.736 КМ. Умањење је преваходно због тога што је у претходним годинама цјелокупан износ нето потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе био евидентиран на позицијама осталих краткорочних потраживања, док су у 2011. години репрограмирана пореска потраживања која не доспијевају на наплату у року од годину дана, исказана на позицијама сталне/дугорочне имовине.

Потраживања по основу продаје и извршених услуга у износу од **1.453.100 КМ, која се односе на бивше Министарство одбране и бивше Републичке управе царина у износу од 238.670 КМ, нису коригована у складу са рачуноводственом политиком.**

Потраживања за камате се углавном односе на уговорене и затезне камате у земљи.

Уговорене камате у земљи у износу од 5.657.642 КМ, су потраживања од крајњих корисника ино-кредита.

Потраживања за камате по основу индиректног задужења за фондове социјалне заштите и здравствене установе исказана су у износу од 90.428 КМ, за камате по репрограмираним кредитима датим предузећима у износу од 99.555 КМ, те износ од 534.018 КМ за камате на инвестирана средства код банака.

Потраживања за затезне камате у земљи исказана су у укупном нето износу од 3.825.085 КМ.

Потраживања од запослених у најмањем износу од 140.148 КМ се односи на аконтације за службена путовања у бившем Министарству одбране (исплаћене ранијих година). **И ова потраживања (140.148 КМ), нису коригована у складу са рачуноводственом политиком.**

Потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе, као и потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања, а доспијевају на наплату у року од годину дана, представљају највећи дио краткорочних потраживања и у ГКТ су исказана у износу од 67.792.348 КМ. Ова потраживања су евидентирана на основу процјене наплативости од стране Пореске управе. Дио дуга пореских обвезника за који је продужен рок плаћања и који не доспијева на наплату у 2012. години, евидентиран је као потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе за које је продужен рок плаћања у износу од 220.599.879 КМ (на позицији сталне имовине).

Пореска управа је, прије достављања извјештаја Министарству (на основу којег се врше евиденције у консолидованом Извјештају буџета), извршила отпис потраживања за оне пореске обвезнике код којих је окончан стечајни поступак (по рјешењима привредних судова о ненаплативости потраживања) и по основу рјешења којима је

утврђена застарјелост права на наплату, у укупном износу од 42.532.825 КМ. (из ревизорског Извјештаја Пореске управе).

У консолидованом извјештају буџета Републике Српске, на основу извјештаја Пореске управе Републике Српске, потраживања од пореских обвезника на дан 31.12.2011. године (по свим основама), се могу класификовати у сљедеће категорије:

Категорија	Дуг	Дуг који доспијева на наплату у 2012.	Процијењена наплата у 2012.	Спорна потраживања
Репрограми	240.817.129	20.217.250	9.189.845	11.027.405
Споразуми са ПУ	9.283.168	9.283.168	5.994.076	3.289.092
Стечај	334.986.006	334.986.006	33.498.601	301.487.406
ПО у ликвидацији	1.439.872	1.439.872	143.987	1.295.884
Несолвентни ПО	93.777.637	93.777.637	0	93.777.637
Одјављени ПО	6.667.708	6.667.708	0	6.667.708
ПО којима је одузет ЈИБ	21.238.399	21.238.399	0	21.238.399
Остало	632.194.629	632.194.629	18.965.839	613.228.790
Укупно:	1.340.404.546	1.119.804.667	67.792.348	1.052.012.320

Подаци преузети из евиденције Пореске управе који су евидентирани у ГКТ садрже потраживања за порезе, доприносе и непореске приходе свих нивоа власти (Републике, јединица локалне самоуправе, фондова социјалне заштите) и нижи нивои власти нису вршили евидентирање потраживања по овом основу.

Потраживања по основу пореза на додату вриједност исказана су у укупном износу од 1.353.801 КМ и готово у цјелини се односе на потраживање Министарства здравља и социјалне заштите. Односе се на потраживања по основу пореза на додату вриједност (1.337.035 КМ) који је уплаћен приликом измирења обавеза за пројектовање, изградњу и опремање Нове болнице у Бијељини.

Остала краткорочна потраживања су исказана у износу од 27.610.362 КМ и односе се на потраживања од фондова социјалне заштите, потраживања од крајњих корисника ино кредита и остала потраживања.

Потраживања од фондова социјалне заштите на име права на рефундацију исплаћених личних примања запослених из доприноса за здравствено осигурање, дјечију заштиту и заштиту од незапослености, која у складу са законским прописима стичу ентитети јавне управе (као послодавци) су:

- бруто потраживања од Фонда здравственог осигурања 8.844.849 КМ,
- бруто потраживања од Јавног фонда за дјечију заштиту 8.099.835 КМ,
- бруто потраживања од Републичког завода за запошљавање 23.945 КМ.

У оквиру наведених потраживања није извршена корекција потраживања старијих од годину дана, сходно рачуноводственим политикама, у укупном износу од најмање 6.109.848 КМ.

За наведене неизвршене корекције дати су налази ревизије у појединачним ревизорским извјештајима Министарства правде, Министарства унутрашњих послова, Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, Републичке дирекције за цивилну и ваздушну пловидбу, Министарства породице, омладине и спорта, Министарства трговине и туризма, Министарства управе и локалне самоуправе и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Министарство није ни ревидиране године дефинисало поступке наплате потраживања од повезаних страна која нису дужи период наплаћена нити су предузете активности на наплати истих, што је била препорука претходног ревизорског Извјештаја.

Краткорочна потраживања у земљи од крајњих корисника ино-кредита исказана су у износу од 10.853.634 КМ.

Остала краткорочна потраживања у земљи у износу од 1.448.653 КМ су по основу краткорочних потраживања од "Рафинерије нафте" а.д. Брод. Ова потраживања доспијевају на наплату у 2012. години (120.721,10 x 12 рата),

Остала краткорочна потраживања која се односе на потраживања по основу концесија на дан 31.12.2011. године, исказана су у износу од 1.219.460 КМ и представљају стања дуга концесионара (по основу закључених уговора са Министарством пољопривреде, шумарства и водопривреде).

У ревизорском Извјештају, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде је наведено сљедеће:

„Народна скупштина РС је Закључком број: 01-1067/11 од 30.06.2011. г. (ступио на снагу 16.07.2011. г.) задужила Комисију за концесије РС и Министарство да изврше ревизију у погледу испуњавања обавеза из уговора о концесији на пољопривредно земљиште закључених до краја 2010. г. и да омогуће увођење у посјед концесионара који нису уведени у посјед.

Према презентованим подацима одговорних лица, са концесионарима који су уведени у посјед, укупно је закључено 58 уговора и једнократна накнада за концесионо право износи 463.155 КМ, а укупна годишња концесиона накнада износи 1.741.677 КМ. Због бројних проблема на терену приликом увођења у посјед, активности на реализацији закључка су у току и нису окончане до момента сачињавања финансијских извјештаја. Према изјавама одговорних лица један период (до 2010. г.) су биле различите форме уговора и плаћања са концесионарима и то: за једне је било плаћање од момента увођења у посјед, а за друге плаћање почиње по потписивању уговора.

Потраживања по основу концесија на дан 01.01.2011. г. су исказана у износу од 1.536.632 КМ, а на дан 31.12.2011. г. у износу од 1.219.460 КМ и представљају стања дуга концесионара (по основу закључених уговора са Министарством). У 2011. г. извршен је обрачун за 27 концесионара, претходна потраживања су сторнирана и евидентирана нова као и уплате и утврђено потраживање у износу од 424.566 КМ (један дио концесионара је у претплати у износу од 235.612 КМ). Разлика од 794.894 КМ, се односи на потраживање за концесије за које још није извршено сторнирање и нови обрачун. Један број уговора о концесијима није никако евидентиран у ГКТ.

Ревизија није могла утврдити стварно потраживање по концесионим накнадама и закупима, јер још нису завршени сви обрачуни, усаглашена плаћања са Министарством финансија, концесионарима и закупцима.

Због наведеног, исказана потраживања по основу концесија и закупа земљишта нису свеобухватна, усаглашена са свим концесионарима и закуподавцима и не представљају поуздану и истиниту вриједност“.

По основу наведеног дата је препорука надлежном Министарству пољопривреде.

Корекције краткорочних потраживања

Од укупног износа краткорочних потраживања на нивоу Консолидованог извјештаја (брutto потраживања су у износу од 1.211.806.597 КМ), значајан дио потраживања (у износу од 1.085.296.847 КМ) су сумњива и спорна потраживања и за потребе билансирања извршена је њихова корекција (умањена финансиска имовина). Највећи дио корекција се односи на потраживања за неплаћене порезе, доприносе и непореске приходе (1.052.012.320 КМ), остала краткорочна потраживања (24.671.725 КМ) и затезне камате зарачунате крајњим корисницима ино кредита, а то су углавном Електропривреда РС и Жељезнице РС (4.239.749 КМ). Спорна потраживања из иностранства евидентирана су код Министарства саобраћаја и веза.

Како је већ наведено, **потраживања од фондова од 5.109.848 КМ (на име права на рефундацију исплаћених личних примања запослених из доприноса за здравствено осигурање, дјечију заштиту и заштиту од незапослености) и друга краткорочна потраживања од 1.053.160 (РУГИПП)), нису коригована сходно члану**

64. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској.

Препоручујемо Министарству да се у потпуности примјени члан 64. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама, у дијелу који дефинише процјену степена надокнадивости потраживања и њиховог евидентирања.

5.3.1.1.4. Краткорочна разграничења

У консолидованом билансу стања исказана су краткорочна разграничења у износу од 37.490.518 КМ, од чега је 36.657.881 КМ исказано у ГКТ, а остатак од 832.637 КМ код буџетских корисника ван ГКТ. У односу на почетно стање краткорочних разграничења, ова позиција је мања за 163%. Највеће смањење краткорочних разграничења је у оквиру Министарства рада и борачко инвалидске заштите (сходно новим политикама је извршена рекласификација), гдје су затворена разграничења у износу од 32.574.203 КМ, исказана на крају претходне године.

Такође, смањење позиције краткорочних разграничења дијелом је резултат затварања аванса ранијих година јер је у 2011. години затворено/оправдано 21.602.670 КМ аванса по основу реализације Развојног програма.

Износ од 27.522.581 КМ уплаћених аванса, по пројектима Развојног програма РС финансираних из средстава приватизације, исказан је на позицији остали унапријед плаћени расходи у земљи (као краткорочна разграничења) и односе се на:

- 20.535.712 КМ „Трајно рјешење клизишта Чемерно на магистралном путу М-20 Фоча-Гацко“, Одлука Савјета за развој Републике Српске из 2007. године;
- 526.780 КМ „Изградња регионалног пута 446 Источно Ново Сарајево“ Одлука Савјета за развој РС из 2007 године;
- 291.900 КМ „Пројекат обилазнице Приједор, Одлука Савјета за развој РС из 2007. године;
- 125.490 КМ „Изградња канализационе мреже у Котор Вароши“, Одлука Савјета за развој Републике Српске из 2008. године;
- 26.725 КМ „Пројекат за асфалтирање пута за Заборак, општина Чајниче“, Одлука Савјета за развој Републике Српске из 2008. године;
- 1.230.604 КМ „Унапређење система водоводне и канализационе мреже општине Модрича“, Одлука Савјета за развој Републике Српске из 2008. године;
- 2.251.049 КМ „Изградња тунела Стамболчић на подручју општине Пале“, Одлука Савјета за развој РС из 2008. године;
- 212.035 КМ „Пројекат снабдијевања водом шест мјесних заједница сјеверног дијела општине Прњавор и града Прњавора са изворишта Повелич“, Одлука Савјета за развој Републике Српске из 2008. године;
- 404.028 КМ „Пројекат реконструкције и опремања Клиничког центра у Бањалуци“, Одлука Савјета за развој РС из 2008 године;
- 638.560 КМ „Изградња водовода Иломска-Кнежево и изградња водовода Кнежево-Мокри Луг“, Одлука Савјета за развој Републике Српске из 2008. године;
- 31.500 КМ Финансирање Пројекта „Ревитализација сталне музичке изложбе Козара у НОР-у“, чији је носилац и предлагач Национални парк "Козара", општина Приједор, Одлука Савјета за развој из 2008. И .2010. године;
- 200.000 КМ „Пројекат за промјену намјене објекта војне касарне у услужно-смјештајни и спортско-рекреативни центар у Новом Граду“, Одлука Савјета за развој РС из 2009.године;
- 24.253 КМ „Санација и опремање Дома пензионера у Бањалуци“, Одлука Савјета за развој РС из 2010. године;
- 1.023.947 КМ „Пројекат санације, реконструкције, изградње и вањског уређења Градског стадиона у Бањалуци“, Одлука Савјета за развој РС из 2010.године.

Дио аванса АД „Топлана“ Бања Лука у износу од 913.668 КМ, који је уплаћен у фебруару 2011. године (по Одлуци Владе Републике Српске), класификован је као краткорочно разграничени трошак.

На осталим краткорочним разграничењима, у ГКТ је исказан износ од 7.580.603 КМ, од чега се 7.562.507 КМ односи на бивше МОРС-а. Претходним ревизорским извјештајем дата је препорука везана за наведена (и остала) разграничења и образложења су дата под тачком 2. овог Извјештаја. Новим рачуноводственим политикама краткорочно разграничени приходи и расходи се могу билансирати на крају године ако се односе на период до годину дана, што у овом случају није ријеч.

Код буџетских корисника ван ГКТ највећи дио краткорочних разграничења се односи на уплаћене авансе ранијих година, Републичке дирекције за геодетске и имовинско-правне послове у износу од 358.484 КМ. Односе се на недовршене радове за премјере и катастар.

5.3.1.1.5. Финансијски и обрачунски односи између буџетских јединица

Потраживања произашла из односа међусобно повезаних буџетских јединица различитог нивоа власти (трансфери) у износу од 376.735 КМ, би требала бити предмет елиминације приликом консолидовања са билансима јединица локалне самоуправе и фондова, тј. приликом консолидације свих нивоа власти кроз израду свеобухватног консолидованог годишњег финансијског извјештаја корисника буџета.

Потраживања произашла из односа међусобно повезаних буџетских јединица истог нивоа власти у износу од 173.407 КМ су требала бити предмет елиминације при изради консолидованог извјештаја сходно члану 69. став (3) Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, и члану 105. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској.

У оквиру финансијских и обрачунских односа између буџетских јединица при консолидацији извршена је елиминација потраживања у износу од 60.000.000 КМ (аналогно томе и обавезе у истом износу), како је већ наведено под тачком 5.3.1.1.1. остала улагања са рачуна приватизације.

5.3.1.1.6. Нефинансијска имовина у текућим средствима

Нефинансијска имовина у текућим средствима у консолидованом извјештају исказана је у нето износу од 8.805.075 КМ и односи се на вриједност сталне имовине намијењене продаји и обустављена пословања, стратешке залихе (Републичка дирекција за робне резерве), залихе материјала, учинака и роба, ситан инвентар, ауто-гуме, одјећа, обућа и авансе за нефинансијску имовину у текућим средствима.

Залихе материјала за посебне намјене су мање исказане (потцијењене) у корист расхода текућег и претходног периода, најмање за износ 346.248 КМ, ауто-гуме за износ 20.025 КМ и ситан инвентар за износ 1.358 КМ, према стању у складиштима по попису на 31.12.2011. године (Министарство унутрашњих послова РС). Начин евидентирања набавке и утрошка наведених залиха не омогућава раздвајање трошкова текућег и претходног периода (за наведене грешке) тако да ревизијом није било могуће утврдити тачан износ који се односи на више исказане трошкове текућег или претходног периода. Препорука је дата наведеном министарству.

5.3.1.2. Стална имовина

Стална имовина је исказана у укупном нето износу од 19.447.950.110 КМ и за 1 % је већа у односу на почетно стање. Сталну имовину чини дугорочна финансијска имовина (пласмани, потраживања, разграничења и остала имовина) и нефинансијска имовина у

сталним средствима (произведена и непроизведена стална имовина, драгоцености и непроизведена имовина у сталним средствима у припреми и аванси.

Дио сталне имовине чини и имовина бившег Министарства одбране Републике Српске и бивше управе Царина. Као и претходне године, наводимо да није ријешено питање поступања, управљања и располагања том имовином и приликом израде консолидованог биланса стања уврштена је на основу постојећих евиденција у ГКТ (из ранијих година). У том смислу, поново изражавамо резерву у погледу постојања, вредновања и објелодањивања везаних за ову имовину. Под тачком 5.3.1.2.5. наведен је дио те имовине и позиције њиховог евидентирања.

По налазу ревизије стална имовина је исказана у мањем износу за 11.780.430 КМ, по основу евиденције дијела вриједности (умјесто укупног износа набавне вриједности) пословних објеката у којима су смјештени Виши и Окружни привредни суд Бања Лука (Министарство правде) и за пословни простор у Приједору Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове РС (деталјнија образложења под тачком 5.3.1.2.5.).

У оквиру сталне имовине, извршена је погрешна евиденција објеката који се користе у административне сврхе на позицији аванса умјесто објеката у употреби (**погрешна класификација у износу од 13.399.193 КМ**), што није у складу са захтјевима МРС ЈС 17- Некретнине, постројења и опрема и датим дефиницијама термина некретнине (параграф 13.) и признавања (параграф 14.) и Инструкцијом о начину рачуноводственог обухвата и праћења финансирања јавних инвестиција из буџетских средстава у 2011. години (тачка 7.2.). Обзиром да је објекат у функцији и да се користи у административне сврхе, примијењене политике не подразумевају обрачун амортизације, што није у складу са чланом 20. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина и градова. Под тачком 5.3.1.2.5. дата су додатна образложења.

5.3.1.2.1. Дугорочни пласмани

Дугорочни пласмани исказани су у нето износу од 3.463.708.693 КМ, од чега је 1.934.966.181 КМ исказано у ГКТ, 8.070.113 КМ ван ГКТ и 1.520.672.399 КМ (након елиминација) по основу учешће у капиталу ИРБ и Фондова у надлежности ИРБ-а и државног капитала у предузећима, агенцијама, комисијама, установама и сл. (који није укључен у портфељ Акцијског фонда Републике Српске).

Дугорочни пласмани ван ГКТ највећим дијелом се односе на репласман средстава „Фонда Партнер“ (Министарство пољопривреде).

Орочена новчана средства преко годину дана, у домаћој и иностраној валути, су средства приватизације и исказана су у износу од 25.217.929 КМ. У односу на почетно стање, ова средства су смањена за 118,9 милиона КМ.

Обвезнице у земљи, исказане су у износу од 58.132.088 КМ и односе се на обвезнице којима су измирене пореске обавезе и које су враћене Републици Српској.

Акције и учешће у капиталу исказане су у износу од 2.574.063.435 КМ од чега је у ГКТ исказан износ од 1.053.162.582 КМ а остатак се односи на напријед наведено учешће у капиталу. Односе се на акције и учешће у капиталу Централне банке БИХ, ИРБ и фондова, јавних предузећа и других установа.

У ревидираној години, *повећана је вриједност акција* и учешћа у капиталу за улагања из Привредно развојне компоненте, у износу од 95.500.000 КМ, по основу докапитализације фондова, што је наведено под тачком 5.3.1.1.1.

Република Српска је купила имовину предузећа АД „Завод дистрофичара“ Бања Лука у стечају и на темељу те имовине основала ново привредно друштво чији је једини власник. Како је већ наведено (тачка 5.3.1.1.1.), по том основу са escrow рачуна извршена је уплата у укупном износу од 1.178.570 КМ. У ГКТ је исказана номинална вриједност основног капитала АД Центар за професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалида Бања Лука у висини од 4.367.923 КМ (повећана вриједност

акција и учешћа у капиталу јер је усклађена вриједност са вриједношћу уписаној у судски регистар).

Смањење вриједности акција и учешћа у капиталу, у ревидираној години, се између осталог односи и на сљедеће:

-одлуком Владе Републике Српске основано је АД „Нови Јелшинград“ Бања Лука, и са escrow рачуна уплаћен је износ од 300.000 КМ на име оснивачког улога и износ од 188.170 КМ на име пореза на пренос некретнина купљених (ранијих година) од АД „Јелшинград“ Бања Лука у стечају. У истој години извршена је продаја новооснованог друштва за 6.616.580 КМ, осим земљишта које је остало у власништву Републике Српске (пренесено на инвестициону имовину у износу од 1.613.690 КМ)) и вреловода који је пренесен у власништво града Бањалука (333.350 КМ) и

- одлуком Владе Републике Српске пренесено је (без накнаде), право својине на некретнинама које је као купац стекла над АД „Целпак“ Приједор на општину Приједор у износу од 2.445.076 КМ. Земљиште у вриједности од 586.966 КМ је остало у власништву Републике Српске и пренесено на инвестициону имовину.

Дугорочни зајмови у консолидованом извјештају исказани су у укупном износу од 806.295.241 КМ (главница) и у односу на почетно стање већи су за 25,5%. Ови зајмови не доспијевају на наплату наредне године.

Зајмови дати јединицама локалне самоуправе исказани су у износу од 34.950.706 КМ (главница) од чега се износ од 4.883.082 КМ односи на дате зајмове у ревидираној години. Ради се о инвестиционим пројектима сервисираним из ино-кредита, који се рефундирају од крајњег корисника кредитних средстава, тј. општина: Бања Лука, Прњавор, Источно Сарајево, Крупа на Уни, Дринић-Петровац, Братунац, Источна Илиџа, Источно Ново Сарајево, Сребреница, Србац, Градишка, Лакташи, Костајница и Дервента. По наведеним инвестиционим пројектима Република Српска се задужила код међународних финансијских институција (Свјетска банка-Међународна асоцијација за развој WB IDA, Међународни фонд за развој пољопривреде-IFAD, Европска банка за обнову и развој-EBRD, Европска инвестициона банка-EIB, Развојна банка савјета Европе ЦЕБ, Кредитни завод за обнову Франкфурт на Мајни-KfW, Влада Белгије, Јапана, Аустрије, Шпаније и Португала) и дио тих кредитних средстава је на кредитној основи пренијела крајњим корисницима, по истим или различитим условима кредитног задужења. У оквиру исказаног износа зајмова датих јединицама локалне самоуправе је и износ од 6.447.084 КМ у оквиру Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, а односи се на пласмане по намјенским кредитима по пројектима RAP/MW SS 1RL Se водоснабдијевања општина, а чији ануитети још нису доспјели за наплату.

Дугорочни зајмови дати фондovima, евидентирани су у износу од 85.500.000 КМ по основу индиректног задуживања Републике Српске за рачун фондова социјалне сигурности и јавне здравствене установе (ревидиране године). Односи се на:

- Фонд здравственог осигурања 58.500.000 КМ,
- Фонд дјечије заштите 10.000.000 КМ,
- Клинички центар Бања Лука 17.000.000 КМ.

У 2012. години реализовано је додатних 77 милиона КМ индиректног задужења Републике Српске за рачун фондова социјалне сигурности и јавне здравствене установе.

Дугорочни зајмови дати фондovima под управом ИРБ-а, евидентирани су у износу од 78.357.909 КМ, од чега се износ од 34.791.975 КМ односи на реализацију задужења у 2011. години. Зајмови су по основу потраживања од Фонда за развој и запошљавање Републике Српске по средствима кредита WB IDA ангажованим за нове инвестиционе пројекте „Пројекат пилот кредита“, „Пројекат локалног развоја“, „Пројекат локалних иницијатива II“, „Пројекат кредитирања приватног сектора“, „Пројекат унапређења доступности финансијских средстава за мала и средња предузећа“, те кредиту EIB-а по „пројекту кредитирања малих и средњих предузећа“.

Дугорочни зајмови дати јавним предузећима исказани су у укупном износу од 573.858.764 КМ од чега је у ревидираној години реализован износ од 175.143.678 КМ. Дугорочни зајмови јавним предузећима су дати:

Хидроелектрана Требиње – Електропривреда	2.400.000 КМ
Хидроелектране на Требишњици	2.438.870 КМ
ЈП ДЕП-ОТ Зворник	664.424 КМ
Комуналне услуге ад Приједор	405.663 КМ
ОДЈКП Водовод Бања Лука	5.881.750 КМ
ОДЈКП Водовод Пале	1.174.875 КМ
Водовод и канализација АД Бијељина	11.402.823 КМ
ЈП ДЕП-ОТ Бања Лука	7.313.806 КМ
ЈП ЕКО-ДЕП Бијељина	7.213.744 КМ
Електропренос БиХ	9.669.791 КМ
НОС Независни оператор система БиХ	785.472 КМ
Рудник и термоелектрана Угљевик	410.062 КМ
Аутопутеви РС	14.372.177 КМ
ЈП Путеви РС	247.062.970 КМ
Жељезнице РС	127.602.406 КМ
Електропривреда РС	135.059.933 КМ

Дугорочни зајмови дати банкама, дугорочни зајмови дати микрокредитним друштвима и дугорочни зајмови дати осталим домаћим финансијским субјектима, исказани су у укупном износу од 15.110.452 КМ, по основу потраживања од:

- Нова банка Бања Лука у износу од 1.866.823 КМ,
- Јединице - пројекти у износу од 4.229.687 КМ,
- НЛБ Развојна банка у износу од 469.000 КМ,
- ШКО Градина-Србац у износу од 97.792 КМ,
- ШКО Агроинвест-Дервента у износу од 97.792 КМ,
- ШКО Херцеговина -Берковићи у износу од 97.792 КМ,
- МКО Микрофин-Бања Лука у износу од 3.506.183 КМ,
- МКД Синергијаплус-Бања Лука у износу од 4.510.115 КМ,
- Павловић Интернационал банка-Бијељина у износу од 235.267 КМ.

Ријеч је о „новим“ инвестиционим пројектима сервисираним из ино-кредита, који се рефундирају од крајњег корисника кредитних средстава који нису имали доспијеће у ревидираној нити у наредној години.

Преузети дугорочни зајмови у земљи, исказани су у износу од 10.217.857 КМ, по основу дугорочног потраживања од „Бирача“ Зворник за главницу репрограмираног дуга ранијег периода и по новопотписаном уговору у децембру мјесецу 2011. године.

5.3.1.2.2. Дугорочна потраживања

Дугорочна потраживања су исказана у износу од 234.081.853 КМ нето вриједности и у цјелости се односи на евиденцију у ГКТ. У односу на почетно стање ова позиција је знатно већа из разлога што су потраживања по репрограмираним (или на други начин пролонгираним) обавезама пореских обвезника која не доспијевају на наплату у року од годину дана, класификована у категорију „дугорочних“ (што је већ наведено под тачком 5.3.1.1.3.-краткорочна потраживања).

Највећи дио дугорочних потраживања је по основу пореза, доприноса и непореских прихода, за које је продужен рок плаћања и исказана су у износу од 220.737.593 КМ.

Остала дугорочна потраживања у износу од 8.273.974 КМ су по основу револвинг пласмана који се користе за подстицај развоја малих и средњих предузећа, а реализују се преко Бобар банке а.д. Бијељина (потраживања су од Бобар банке).

Дугорочна потраживања од „Рафинерије нафте“ а.д. Брод у износу од 5.070.286 КМ су по основу већ наведени потраживања на позицији краткорочних.

5.3.1.2.3. Дугорочна разграничења

Дугорочна разграничења исказана су у износу 82.312.002 КМ и готово у цјелости се односе на разграничења по основу повучених кредитних средстава преко јединица у оквиру јавне управе за имплементацију ино-пројеката.

При консолидацији извршена је елиминација на овим позицијама у износу од 108.289.441 КМ, по основу евиденција активног разграничења у ГКТ и пасивног разграничења у финансијском извјештају јединице (за евиденције по основу имплементације ино-пројеката).

У консолидовани финансијски извјештај за 2011. годину укључене су слjedeће јединице:

- Јединица - Пројекат за регистрацију земљишта
- Јединица за имплементацију пројеката у здравству
- Јединица за координацију пољопривредних пројеката
- Јединица - Пројекат Неретва и Требишњица
- Јединица - Други пројекат за управљање чврстим отпадом
- Јединица - Пројекат заштите шумских и планинских подручја
- Јединица за имплементацију пројеката у шумарству и
- „Фонд Партнер“ у надлежности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде

Јединица за имплементацију пројеката у шумарству је званично престала да постоји 01.06.2011. године. На основу сачињеног записника о примопредаји и сачињених закључних извјештаја, имовина и обавезе Јединице су пренесене у пословне књиге Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и „Фонда Партнер“.

Одређен број ино-пројеката се реализује преко јединица које имају банковне рачуне отворене под контролом Министарства финансија и трезора БиХ, преко ангажованих ино-извођача пројекта или неки други специфичан начин, због кога нису могли бити припремљени обрасци финансијског извјештавања према прописима Министарства финансија Републике Српске, те није извршено њихово укључивање у консолидовани финансијски извјештај за 2011. годину.

Дугорочна разграничења евидентирана у ГКТ на дан 31.12.2010. године, износила су 2.133.314.596 КМ. Ова разграничења књиговодствено су представљала уравнотежујућу ставку за расходе који ће настати у периоду дужем од годину дана, а највећим дијелом су се односили на будуће расходе по основу унутрашњег и ино-дуга. Прилагођавајући систем евидентирања новим рачуноводственим политикама извршено је кориговање почетног стања (искњижавање) са позиције дугорочних разграничења за износ од 1.977.227.317 КМ (највећим дијелом на терет финансијског резултата).

5.3.1.2.4. Остала дугорочна финансијска имовина

Остала дугорочна финансијска имовина на дан 31.12.2011. године износи 1.512.954.901 КМ. Овај износ је у цјелости исказан у ГКТ и у односу на почетно стање није било значаних промјена. Највећи дио (1.511.868.164 КМ) се односи на стару девизну штедњу код комерцијалних банака.

5.3.1.2.5. Нефинансијска имовина у сталним средствима

Нефинансијску имовину у сталним средствима чини произведена и непроизведена стална имовина, драгоцености и нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми и аванси.

Произведена стална имовина на дан 31.12.2011. године исказана је у износу од 6.630.091.149 КМ нето вриједности, од чега је 6.552.423.281 КМ исказано у ГКТ, а код буџетских корисника ван ГКТ 77.717.868 КМ. Неотписана вриједност произведене сталне имовине највећим дијелом се односи на укњижену вриједност путева Републике Српске.

У 2011. години повећана је вриједност наведене имовине за износ од 85.206.983 КМ, по основу евидентирања нето вриједности регионалних и магистралних путева (укључујући мостове, тунеле, заштитне одбојне ограде и мреже и сл.) и активирања (укњижавање) аутопута Бања Лука-Градишка чија неотписана (нето) вриједност на крају 2011. године износи 316.078.326 КМ.

Вриједност магистралних и регионалних путева је преузета из посебне евиденције коју воде ЈП Путеви Републике Српске у неотписаном (нето) износу од 4.838.822.755 КМ.

Дио произведене сталне имовине (у ГКТ) је и инвестициона имовина у износу од 5.777.570 КМ, која се односи на некретнина купљених предузећа у стечају, по одлукама Владе Републике Српске, гдје су плаћања извршена са escrow рачуна (ранијих година) и обзиром да до дана сачињавања биланса није донесена коначна одлука о употреби купљених некретнина, прибављене некретнине су класификоване као остала инвестициона имовина у власништву. Односи се на:

Непроизведена стална имовина исказана је у износу од 7.317.611.786 КМ нето вриједности, од чега је 7.300.977.249 КМ исказано у ГКТ и 16.696.537 КМ код буџетских корисника ван ГКТ.

Најзначајнији дио исказане нето вриједности непроизведене сталне имовине у ГКТ (84%) односи се на вриједност шума и шумских путева (преузету из ванбилансне евиденције ЈПШ „Шуме Републике Српске“ а.д. Соколац), у износу од 6.101.959.697 КМ. Исказана вриједност земљишта највећим дијелом (85% или 983.161.170 КМ), се налази на организационим кодовима бившег Министарства одбране Републике Српске.

Нефинансијска имовина у сталним средствима у припреми и аванси, исказана је у износу од 200.736.279 КМ нето вриједности, од чега је 198.492.334 КМ исказано у ГКТ, а 2.243.945 КМ ван ГКТ.

Вриједност стамбених објеката и јединица у припреми у ГКТ у износу од 2.542.685 КМ се односи на бивше Министарство одбране Републике Српске и бившу Републичку управу царина у износу од 914.453 КМ.

Дати аванси за пословне објекте и просторе (у ГКТ) поред осталог, се односе на плаћања у износу од:

- 9.699.496 КМ, за куповину зграде у којој су смјештени Виши привредни суд и Окружни привредни суд Бања Лука (из програма јавних улагања). Закљученим уговором Република постаје власник зграде по исплати цјелокупне уговорене обавезе у вриједности од 16.437.926 КМ и
- 2.199.697 КМ, по основу набавке пословног простора за потребе Агенције за управљање одузетом имовином (јавна улагања).

За купљену зграду у којој је смјештен Окружни и виши привредни суд Бања Лука, у јуну 2011. године, уплаћена је прва уговорена рата у износу од 7.238.430 КМ. Извршена је евиденција у пословним књигама на позицијама датих аванса у износу плаћене прве рате и претходне године плаћеног ПДВ-а (2.461.066 КМ). Евидентирање на позицијама аванса је извршено у износу извршених плаћања као авансно плаћање (9.699.496 КМ), што није у складу са захтјевима наведеног МРС и дефинисаним политикама (под тачком 5.3.1.2.).

На основу наведеног, аванси за пословне објекте и просторе прецијењени су за износ од 9.699.496 КМ а произведена стална имовина, је исказана у мањем износу за 16.937.926 КМ. По том основу стална средства су мање исказана за износ од 7.238.430 КМ и за исти износ мање су исказане обавезе.

За набавку пословног простора Агенције за управљање одузетом имовином такође је извршено евидентирање на датим авансима за пословне објекте. За наведену набавку, склопљен је уговор 1.8.2011. године, између Републике Српске (заступана по министру правде), и предузећа Екватор Бања Лука, а на основу Закључка Владе и Одлуке о одређивању приоритетних пројеката. Уговорена је куповина завршеног пословног простора и потпуно опремљеног квадратуре 656,43 м² по цијени од 3.351 КМ. Укупна вриједност са ПДВ-ом износи 2.199.696 КМ и плаћање је извршено ревидиране године у више рата. Објекат се дуже вријеме користи у административне сврхе јер га је

Агенција прије куповине користила по основу уговора о закупу. **По том основу произведена стална имовина исказана је у мањем износу од 2.199.696 КМ и за исти износ више су исказани дати аванси за нефинансијску имовину у сталним средствима.**

Аванси за нефинансијску имовину у сталним средствима исказани ван ГКТ у износу од 1.500.000 КМ се односе на дати аванс за куповину пословног простора за потребе Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове РС - Подручна јединица Приједор (РВ036 -12).

Републичке управе за геодетске и имовинско правне послове РС (РВ 036-12) није извршила евидентирање вриједности пословног простора (као нефинансијска имовина) у вриједности од 6.042.000 КМ (МРС ЈС 17, параграф 14). Управа није спровела препоруку ревизије, из претходног Извјештаја, која је била везана за куповину и укњижавање пословног простора у Приједору. **Ради наведеног, исказана је мања вриједност грађевинских објеката за 6.042.000 КМ, колико износи набавна вриједност купљеног пословног простора, а више су исказани дати аванси за 1.500.000 КМ. По том основу, обавезе су мање исказане за 4.542.000 КМ.**

Препоручујемо Министарству да нефинансијску имовину (купљене грађевинске објекте) у потпуности признаје, вреднује и евидентира према МРС ЈС 17- Некретнине, постројења и опрема и одредбама Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета (члан 20.).

5.3.2. Пасива

5.3.2.1. Обавезе

У консолидованом билансу стања на дан 31.12. 2011.године, укупне обавезе су исказане у износу од 5.913.695.786 КМ и у односу на почетно стање веће су за 6%. Обавезе се односе на краткорочне и дугорочне обавезе.

По налазу ревизије мање су евидентирани и исказане обавезе за укупно 22.111.789 КМ и то: 11.780.430 КМ, по основу неевидентираних обавеза према добављачима, за купљену пословну зграду и канцеларијски простор, што је наведено под тачком 5.3.1.2.- стална имовина. Обавезе су такође мање исказане за износ од 10.331.961 КМ, по основу неевидентираних обавеза Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (9.590.602 КМ) и Министарства просвјете и културе (у износу од најмање 741.359 КМ). Додатна образложења под сљедећом тачком 5.3.2.1.1.). У складу са МРС ЈС 1- Презентација финансијских извјештаја, параграф 80. тачка (ц), обавеза се признаје као краткорочна када измирење доспијева у оквиру дванаест мјесеци од датума извјештавања.

За износ од 1.451.750 КМ погрешно резервисаних обавеза Министарства индустрије, енергетике и рударства, више су исказане обавезе, што је образложено под тачком 5.1.3.4. - Субвенције). У ревизорском Извјештају Министарства правде је наведено да су дугорочно разграничени приходи исказани у мањем износу за 243.724 КМ, за погрешно извршене евиденције дониране опреме (помоћи у природи) на позицији обрачунског прихода. Сходно наведеном, **ревизијом је утврђено да је укупно стање обавеза на дан 31.12.2011.г. исказано у мањем износу за 20.904.365 КМ.**

5.3.2.1.1. Краткорочне финансијске обавезе

Краткорочне финансијске обавезе на дан 31.12.2011. године исказане су у укупном износу од 237.416.182 КМ и углавном се односе на обавезе исказане у ГКТ. У односу на кориговано почетно стање краткорочне финансијске обавезе су веће за 45% или 73.184.007 КМ (значајан раст од преко 50 милиона КМ је на позицији краткорочних обавеза по основу хартија од вриједности.

Обавезе по основу краткорочних трезорских записа у износу од 52.757.716 КМ су по основу емисије краткорочних хартија од вриједности - трезорских записа, по Одлуци Народне скупштине Републике Српске, од 24.03.2011. године, којом се врши емитовање трезорских записа, ради привременог финансирања дефицита произашлог из готовинског тока. Наведеном Одлуком је одобрено краткорочно задужење Републике Српске које не може бити веће од 65 милиона КМ, током буџетске године односно током 2011. године. У мају и јуну мјесецу ревидиране године извршена је емисија трезорских записа у укупном износу од 63.197.325 КМ а у новембру мјесецу исплаћена је вриједност емитованих трезорских записа из маја мјесеца у износу од 35.558.640 КМ. У истом мјесецу поново је извршена емисија записа у износу од 15.283.950 КМ и у децембру мјесецу у износу од 9.835.080 КМ. По издатим трезорским записима евидентирани су примици од издавања хартија од вриједности, у износу од 88.316.355 КМ.

Обавезе по основу дијела дугорочних обвезница у земљи у износу од 59.788.728 КМ, су обавезе по основу дијела главнице обвезница за измирење обавеза по основу верификованих рачуна старе девизне штедње, који доспијева на наплату до годину дана.

Износ од 13.098.983 КМ је дио дугорочних обавеза за Административни центар Владе Републике Српске, према Хипо Алпе Адриа Банци (8.932.316 КМ) и НЛБ Развојној банци (4.166.667 КМ), које доспијевају у 2012. години.

Обавезе по дугорочним ино-кредитима који доспијевају на наплату до годину дана у укупном износу од 111.693.216 КМ се односе на:

- обавезе за кредит Владе Јапана-JICA/ВН-Р1 у износу од 422.780 КМ,
- обавезе за кредит Владе Белгије II у износу од 79.998 КМ.
- обавеза по Stand by III аранжману са ММФ-ом (I транша) у износу од 17.659.339 КМ,
- обавеза према Европској банци за обнову и развој (ЕБРД) у износу од 24.839.474 КМ,
- обавеза према Европској инвестиционој банци (ЕИВ) у износу од 7.404.704 КМ,
- обавеза према Међународном фонду за развој пољопривреде (ИФАД) у износу од 675.467 КМ,
- обавеза према Свјетској банци (WB IDA) у износу од 6.312.375 КМ,
- обавеза према Свјетској банци (WB IDA) у износу од 4.140.251 КМ
- обавеза према Савјету европске Развојне банке (СЕВ) у износу од 144.731 КМ,
- обавезе за кредит Европске заједнице за подршку буџету у износу од 3.259.717 КМ,
- обавезе по преузетом зајму IBRD-а (В i C) у износу од 19.959.574 КМ,
- обавезе за преузете зајмове Лондонског клуба „EUROBONDS 1997“, у износу од 21.748.950 КМ и
- обавезе за преузете зајмове Паришког клуба у износу од 5.045.855 КМ.

5.3.2.1.2. Обавезе за лична примања

Обавезе за лична примања на дан 31.12.2011. године износе 103.762.319 КМ, од чега је 103.039.466 КМ исказано у ГКТ, а 722.853 КМ ван ГКТ. У односу на почетно стање ова позиција је већа за 4%, превасходно ради законских измјена које су довеле до повећања збирне стопе доприноса, почев од 01.02.2011. године. Фонд ПИО има повећање стопе доприноса за 1%, Фонд здравственог осигурања за 1%, Јавни фонд за дјечију заштиту за 0.1%, а Завод за запошљавање за 0.3%.

Билансиране обавезе за лична примања углавном представљају обавезу за децембарску бруто плату буџетских корисника. Обавезе у износу од 38.909.629 КМ, односи се на бивше Министарство одбране Републике Српске и 1.003.038 КМ на

бивше Републичке управе царина Републике Српске (највећи дио за порезе и доприносе).

5.3.2.1.3. Обавезе из пословања

Обавезе из пословања исказане су у укупном износу од 84.331.465 КМ, од чега је 59.622.762 КМ исказано у ГКТ а 26.036.787 КМ ван ГКТ. Како је наведено под тачком 5.3.1.2.- стална имовина, обавезе за набавку сталне имовине су исказане у мањем износу за 11.780.430 КМ. У ревизорском извјештају за Министарство просвјете и културе (РВ 003-12) утврђене су неевидентирани обавезе из пословања у најмањем износу од 741.359 КМ и по основу неевидентираних обавеза Министарства рада и борачко-инвалидске заштите (9.590.602 КМ). Сходно наведеном, ревизијом је утврђено да су укупне обавезе из пословања исказане у мањем износу за најмање 12.521.789 КМ.

У оквиру обавеза за набавку сталне имовине су и обавезе у износу од 727.360 КМ које се измирују са escrow рачуна, у складу са Одлукама Савета за развој РС и Владе Републике Српске и 1.480.399 КМ обавеза по основу јавних улагања (980.399 КМ по пројекту „Опремање дјечијих вртића у Бања Луци“, а 500.000 КМ по пројекту „Спортска дворана у оквиру вишенамјенске спортске дворане Пале“).

Обавезе према физичким лицима у земљи у ГКТ су исказане у износу од 3.252.532 КМ, а најзначајнији износи се односе на Универзитет у Бањој Луци и Источном Сарајеву, Министарство науке и технологије, Министарства просвјете и културе и Народну скупштину Републике Српске.

Обавезе по судским рјешењима у земљи, у износу од 2.934.335 КМ су по судским извршним рјешењима на име редовног дуга (обавезе које нису регулисане Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске) и трошковима парничних и извршних поступака вођеним ради утврђивања ратне материјалне и нематеријалне штете. Од тога се 2.154.616 КМ односи на Апелацију Момић и други (Одлука о исплати средстава по основу пресуде Европског суда за људска права у предмету Момић и други против БиХ, а по основу ратне материјалне и нематеријалне штете), 530.512 КМ на трошкове поступка и 249.207 КМ на обавезе по судским извршним рјешењима.

Обавезе за поврат и прекњижавање пореза и доприноса, исказане су у износу од 13.145.017 КМ. Од наведеног износа 6.320.239 КМ се односи на укалкулисане обавезе по основу поврата пореза на доходак.

Остале обавезе у земљи, у износу од 7.080.186 КМ су за готовинску исплату старе девизне штедње грађана до 2.000 КМ (готовинска исплата обично претходи емисији обвезница за веће износе верификоване старе девизне штедње).

Обавезе из пословања ван ГКТ највећим дијелом се односе на обавезе Републичке дирекције за робне резерве (14.579.140 КМ).

5.3.2.1.4. Обавезе за расходе финансирања и друге финансијске трошкове

Ове обавезе су исказане у износу од 900.653 КМ, и највећим дијелом (539.232 КМ) представљају обавеза за камату на емитоване трезорске записе. Обавеза у износу од 90.428 КМ су камате по основу индиректног задужења за фондове социјалне заштите и здравствене установе (у истом износу је евидентирано и потраживање од фондова) а 155.812 КМ се односи на обавезу према Хипо Алпе Адриа Банци за камату из децембра мјесеца 2011. године.

5.3.2.1.5. Обавезе за субвенције, грантове и дознаке

Обавезе за субвенције, грантове и дознаке на име социјалне заштите исказане су у износу од 83.449.777 КМ и највећим дијелом су обавезе исказане у ГКТ.

Обавезе за субвенције су исказане у износу од 41.146.440 КМ, обавезе за грантове су исказане у износу од 5.036.622 КМ, и обавезе за дознаке на име социјалне заштите

које се исплаћују из буџета Републике, општина и градова су исказане у износу од 37.253.362 KM

У ревизорском Извјештају Министарства рада и борачко-инвалидске заштите је наведено:

На дан билансирања, за отпремнине по члану 182 (152) Закона о раду, остало је нереализованих 4.969 рјешења, што према утврђеном коефицијенту и просјечној плати од 810 KM износи 9.590.602 KM. Министарство је у ранијем периоду обезбедило евиденције о неисплаћеним обавезама у ГКТ преко рачуна разграничења (6.878.238 KM) које су заједно са обавезама периода (2.712.364 KM) на дан билансирања искњижене из ГКТ и објелодањене у напоменама уз финансијске извјештаје као потенцијалне обавезе. Наведене обавезе у складу са рачуноводственим политикама имају статус изведених законских обавеза и предмет су књиговодственог евидентирања и исказивања у билансу стања и представљају обавезу буџета РС која захтијева одлив средстава у наредном периоду. У току ревизије, након датума финансијских извјештаја (2012.г.) извршен је унос у билансне евиденције наведених обавеза.

Министарство је путем Информације о реализацији остваривања права на отпремнину по основу члана 182. Закона о раду извијестило Народну скупштину РС о броју ријешених и неријешених захтјева.

На основу напријед наведеног, **обавезе за дознаке на име социјалне заштите, су потцијењене за ефекте неевидентираних законских обавеза које се исплаћују из буџета Републике у износу од 9.590.602 KM.**

5.3.2.1.6. Краткорочна резервисања и разграничења

Краткорочна резервисања и разграничења исказана су у износу од 92.597.138 KM и односе се на разграничене приходе и расходе и остала разграничења и резервисања на период краћи од годину дана. Износ од 91.115.038 KM исказан је у ГКТ, а остатак од 1.482.100 KM ван ГКТ. У односу на почетно стање ова позиција је знатно мања (за 290.918.785 KM) јер су репрограмирана пореска потраживања за ненаплаћене порезе, доприносе и непореске приходе, која не доспијевају на наплату у року од годину дана исказана на позицијама дугорочних разграничења (сходно новим политикама). Смањење ове позиције је дијелом и ради затварања активних краткорочних разграничења (истовремено са активним су затворена и пасивна разграничења у истом износу од 32.574.203).

Краткорочно разграничени расходи исказани у износу од 1.016.033 KM, се највећим дијелом односе на институције правосуђа (670.987 KM), по основу неизмирених обавеза према добављачима које су настале до 31.12.2002. године и које су ушле у унутрашњи дуг РС. Код Министарства унутрашњих послова исказани су у износу од 195.581 KM (од тога 175.371 KM према Змај Соколац) и Агенције за воде обласног ријечног слива Требишњице 79.076 KM (обавезе према Хигра-Бијељина за обустављене ретенције на име гаранције извршених радова).

Краткорочно разграничени приходи, највећим дијелом се односе на бивше Републичке управе царина Републике Српске (3.243.735 KM) и бившег министарства одбране Републике Српске (2.518.778 KM). Разграничени приходи евидентни су и код Агенције за воде обласног ријечног слива Саве у износу од 6.348.339 KM и код других буџетских корисника по основу донаторских средстава, капиталних помоћи и друго.

Краткорочна резервисања у износу од 1.451.750 KM исказана код Министарства индустрије, енергетике и рударства се односе на више евидентираних расходе (субвенције за подстицај запошљавања незапослених лица у Републици Српској), које нису исплаћене привредним субјектима-корисницима подстицаја. **За наведени износ од 1.451.750 KM више су исказане обавезе** (што је образложено под тачком 5.1.3.4.-Субвенције).

Краткорочна потраживања у износу од 67.792.347 КМ представљају највећи дио разграничења и иста се односе на краткорочно класификована потраживања од пореских обвезника, што је већ образложено у овом Извјештају.

Остала краткорочна разграничења, у износу од 1.459.768 КМ су по основу задржаних депозита према извођачима радова, односно добављачима на име гаранције за квалитетно извођење радова, а односе се на пројекте Развојног програма РС. Износ од 60.416 КМ се односе на обавеза за камате на емитоване обвезнице а 107.968 КМ су обавеза по основу старе девизне штедње које су доспјеле у 2011. години, али нису исплаћене.

Остала краткорочна разграничења у износу од 3.160.940 КМ су по основу обавеза насталих ранијих година, према Македонија Табаку, по вансудском поравнању преузетих обавеза за Приједорску банку и остале обавезе према добављачима настале до 31.12.2002. године.

Исказани износ осталих краткорочних разграничења од 1.245.351 КМ је највећим дијелом по основу разграничених потраживања за дате концесије и закуп Министарства пољопривреде, што је описано под тачком 5.3.1.1.3.

Ван ГКТ најзначајнији износ краткорочних разграничења у износу од 571.262 КМ је у извјештају сачињеном за рачун Принудне наплате и односи се на обавезе према буџету по основу наплаћених јавних прихода у поступку принудне наплате. За наведени износ мање су исказани приходи буџета.

Према одредбама члана 79. Правилника о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, те члана 73. и члана 74. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској, исказана краткорочна резервисања у најмањем износу од 9.594.440 КМ, немају карактер краткорочних резервисања, јер су на период дужи од годину дана. То су: расходи институција правосуђа, приходи бивше Републичке управе царина Републике Српске и бившег министарства одбране 3.160.940 КМ, обавеза настале ранијих година према Македонија Табаку (1.507.000 КМ), по вансудском поравнању преузетих обавеза за Приједорску банку (1.300.338 КМ) и остале обавезе према добављачима настале до 31.12.2002. године (353.602 КМ).

5.3.2.1.7. Остале краткорочне обавезе

Остале краткорочне обавезе на дан 31.12.2011. године износе 38.830.015 КМ, и претежно се односе на обавезе исказане у ГКТ. Краткорочна обавеза у износу од 18.880.288 КМ, су по основу нераспоређених јавних прихода на дан 31.12.2011. године, према фондовима, општинама, градовима, ЈП „Путеви Републике Српске“ и осталим буџетским корисницима - ови приходи су распоређени у јануару 2012. године, те су и обавезе по том основу затворене.

Обавезе у износу од 19.814.727 КМ су сљедеће обавезе:

- 1.899.602 КМ - дио обавеза Владе Републике Српске према „Телекому Српске“ а.д. Бања Лука, који доспијева у року од годину дана (у складу са Уговором о продаји већског капитала „Телекома Српске“ а.д. Бања Лука, из 2007. године и Закључка Владе Републике Српске, из 2008. године);
- 16.801.106 КМ по основу рефундирања дијела јавних прихода измирених путем обвезница, у складу са Уредбом о измирењу пореских обавеза путем обвезница што је наведено код дугорочних пласмана-обвезнице у земљи. Од наведеног износа 8.926.226 је обавеза према општинама, док се 7.874.880 КМ односи на обавезу према фондовима социјалне заштите;
- 966.749 КМ по основу остатка дуга Министарства одбране Републике Српске према ОДЈКП „Водовод“ Бања Лука, према извршном рјешењу ИП 728/02 од 02.08.2002. године;
- 130.809 КМ за доспјеле неисплаћене обавезе по основу камата на емитоване обвезнице и

- 16.461 KM укалкулисане обавезе за стару девизну штедњу.

5.3.2.1.8. Финансијски и обрачунски односи између буџетских корисника

Након проведене елиминације на овој позицији исказане су обавезе произашле из односа међусобно повезаних буџетских јединица различитог нивоа власти у износу од 5.440.777 KM, које се односе на трансфере од државе, ентитету, јединицама локалне самоуправе, фондовима. Финансијски и обрачунски односи између буџетских јединица различитог нивоа власти, су предмет елиминације приликом израде консолидованог извјештаја који обухвата те различите нивое власти (републику, општине, градове, фоднове).

Преостали неелиминисани износ од 1.630.905 KM, се највећим дијелом односи на обавезе за грантове Министарства науке и технологије, а по основу укалкулисаних а неисплаћених грантова по пројектима и програмским активностима научних институција и у области технологије (1.574.705 KM).

5.3.2.1.9. Дугорочне финансијске обавезе

Дугорочне финансијске обавезе на дан 31.12.2011. године исказане су у износу од 2.856.147.756 KM, од чега је 2.848.221.091 KM исказано у ГКТ, а остатак од 7.926.665 ван ГКТ. У односу на почетно стање дугорочних финансијских обавеза, ова позиција је већа за 13%, што у апсолутној вриједности износи 330.460.546 KM.

Дугорочне финансијске обавезе евидентирани у ГКТ су обавезе по основу хартија од вриједности (обвезница) у износу од 400.698.633 KM и обавезе по зајмовима (кредитима) у износу од 2.447.522.458 KM.

Дугорочне обавезе по основу обвезница у земљи се односе на емитоване обвезнице у ранијем периоду и ревидиране године. Унутрашње обавезе из ранијег периода су углавном по основу:

- главнице на емитоване обвезнице за измирење обавеза по основу материјалне и нематеријалне штете настале у периоду ратних дејстава у износу од 214.278.989 KM,
- главнице на емитоване обвезнице за измирење општих обавеза по извршним судским одлукама у износу од 2.908.047 KM,
- главнице на емитоване обвезнице за измирење обавеза према добављачима у износу од 2.278.255 KM и
- главнице на емитоване обвезнице за измирење обавеза по основу старе девизне штедње у износу од 72.655.196 KM.

Народна скупштина Републике Српске је 23. септембра 2011. године, донијела Одлуку о дугорочном задуживању Републике Српске емисијом обвезница, ради финансирања буџетског дефицита. По основу главнице дуга, за прву емисију обвезница емитоване јавном понудом (RSBD-O-A), евидентирани су обавезе у износу од 120.000.000 KM. Приликом ове емисије понуђено је 1.200.000 обвезница номиналне вриједности од 100 KM са роком доспијећа 7 година и купонском каматом 5%, отплатом главнице по доспијећу и полугодишњом исплатом камате. Постигнута је продајна цијена од 90,47 KM, ефективна каматна стопа 6,83% и укупна продајна вриједност обвезница од 108.564.000 KM. За разлику номиналне од продајне вриједности обвезница у износу од 11.436.000 KM извршена је корекција.

Дугорочне обавезе по зајмовима примљеним од банака исказане су у укупном износу од 163.081.041 KM на нивоу ГКТ. Од тога је 85.500.000 KM по основу индиректног задуживања Републике Српске (ревидиране године) код Комерцијалне банке а.д. Бања Лука, Павловић Интернационал Банке а.д. Бијељина, НЛБ Развојне банке а.д. Бања Лука и Хипо Алпе Адриа Банк а.д. Бања Лука за рачун фондова социјалне сигурности и јавне здравствене установе. Дугорочна обавеза за Административни центар Владе РС у износу од 77.566.918 KM (главница дуга која не доспијева на плаћање у 2012. години), је обавеза према Хипо Алпе Адриа Банци (пословна зграда, трг и опрема) у износу од

52.219.695 KM и обавезе према НЛБ Развојној банци (по основу набавке стамбено-пословне зграде) у износу од 25.347.222 KM.

Дугорочне обавезе по главници ино-дуга која не доспијева на плаћање у 2012. години, исказане су у укупном износу од 2.284.425.373 KM.

У оквиру наведених обавеза, у ревидираној години евидентирана су нова задужења у износу од 65.960.735 KM, по основу повлачења кредитних средстава (од страних влада) и 5.076.840 KM по основу негативних курсних разлика. Дио новог задужења који доспијева на наплату у 2012. години, пренесен је на краткорочне обавезе (502.777 KM).

По основу новог кредитног задужења по зајмовима примљеним од међународних организација евидентирано је 5.926.729 KM обавеза. Зајмови од међународних организација доспијевају на наплату у сљедећој години у износу од 17.659.339 KM и исти су пренесени на краткорочне.

Нове обавезе по основу зајмова од страних финансијских институција у ревидираној години евидентирани су у износу од 198.938.037 KM, а износ од 39.376.753 KM је пренесен на краткорочне обавезе.

Изван ГКТ, на дан 31.12.2011. године, исказане су дугорочне финансијске обавезе у износу од 7.926.665 KM, од чега се 7.774.322 KM односи на обавезе Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, за куповину пословног простора.

5.3.2.1.10. Дугорочна резервисања и разграничења

Дугорочна резервисања и разграничења на дан 31.12.2011. године износе 1.757.003.939 KM. У односу на почетно стање дугорочних резервисања и разграничења, ова позиција је већа за 14%, што у апсолутној вриједности износи 221.920.862 KM. Као што је већ наведено, у 2011. години, издвојена су потраживања по пролонгираним обавезама пореских обвезника која не доспијевају на наплату у року од годину дана и као таква су класификована у категорију „дугорочних“.

Дугорочно разграничени приходи, исказани у износу од 3.930.173 KM, дијелом су евидентирани у складу са препорукама Министарства финансија и члана 90. Правилника о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике у Републици Српској, по основу примљених грантова у природи. Дугорочно разграничени приходи бившег Министарства одбране Републике Српске у износу од 567.212 KM, се односе на евиденције из ранијих година. У ревизорском Извјештају Министарства правде је наведено да су **дугорочно разграничени приходи исказани у мањем износу за 243.724 KM**, за погрешно извршене евиденције дониране опреме (помоћи у природи) на позицији обрачунског прихода.

Разграничени пласмани преко јединица у оквиру јавне управе за имплементацију ино-пројеката, у износу од 4.294.621 KM, се односе на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, а резултат је преузимања података из закључног извјештаја Јединице за имплементацију пројеката у шумарству, која је званично престала да постоји 01.06.2011. године. На основу сачињеног записника о примопредаји и сачињених закључних извјештаја, имовина и обавезе Јединице су пренесене у пословне књиге Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и „Фонда Партнер“. Износ од 4.294.621 KM који је Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде преузело, представља укупан износ кредитних средстава који је угашена јединица повукла од ино-кредитора у току свог пословања.

Разграничења по основу пореза, доприноса и непореских прихода за које је продужен рок плаћања, и која не доспијевају на наплату у 2012. години исказана су у износу од 220.599.879 KM.

Дугорочна разграничења по основу старе девизне штедње исказана су у износу од 1.511.868.164 KM, и представљају протустав евиденцијама на позицији остала дугорочна финансијска имовина (за депонована средства „старе“ девизне штедње код Народне банке Југославије по почетним билансима стања банака).

Дугорочна разграничења у износу од 15.110.452 KM KM се већим дијелом односе на ино кредите који су пренесени крајњим корисницима уз обавезу рефундације и који су евидентирани као обавеза и потраживања (за пласмане) и у истом износу на позицијама активних и пасивних разграничења. Прилагођавајући систем евидентирања новим политикама у 2012. години направљена је корекција којом је извршено искњиживање са позиција разграничења (активних и пасивних). У 2012. години је у корист финансијског резултата ранијих година извршено искњиживање износа од 4.838.870 KM, који се односе на пласмане из добијених средстава ино-гранта (Хидроелектрана Требиње – Електропривреда РС у износу од 2.400.000 KM и Хидроелектрана на Требишњици у износу од 2.438.870 KM).

5.3.2.1.11. Остале дугорочне обавезе

Остале дугорочне обавезе исказане су у износу од 652.184.862 KM, од чега је 650.450.992 KM исказано у ГКТ, а остатак од 1.733.870 KM ван ГКТ. У односу на почетно стање осталих дугорочних обавеза, ова позиција је мања за 3%. Значајно смањење од 20.440.421 KM је по основу старе девизне штедње грађана депоноване код банака. Готовинским исплатама старе девизне штедње до 2.000 KM и емисијом обвезница за верификовану стару девизну штедњу исказане обавезе се смањују.

У ревидираној године остале дугорочне обавеза су повећане по основу унутрашњег дуга за ратну материјалну и нематеријалну штету и опште обавезе признате Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске.

Највећи дио осталих дугорочних обавеза се односи на обавезе по основу старе девизне штедње депоноване код банака у износу од 469.079.142 KM. Подаци се преузимају из евиденције АПИФ-а.

Дугорочне обавезе по основу судских извршних рјешења и пресуда за измирење општих обавеза (раније су измириване путем обвезница у складу са Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске, док се сада исплаћују у готовини у складу са донесеним Акционим планом) исказане су у износу од 6.860.133 KM

Дугорочне обавезе по судским пресудама, поравнањима и судским извршним рјешењима по основу ратне материјалне и нематеријалне штете, у складу са Законом о утврђивању и начину измирења унутрашњег дуга Републике Српске, у износу од 169.992.822 KM.

Изван ГКТ дугорочне обавезе се највећим дијелом односе на Републичку управу за геодетске и имовинско-правне послове, а тичу се разграничених расхода за камату.

5.3.2.2. Властити извори

Према новим политикама властите изворе представљају трајни извори средстава, резерве и финансијски резултат. При уносу почетног стања, на позиције трајних извора средстава евидентирани су извори сталних средстава, извори осталих средстава и остали извори средстава. На позицији резерви евидентирани су зајмови примљени кроз државу, приливи од домаћег и иностраног задуживања и ревалоризација сталних средстава. Приливи од продаје сталних средстава и нераспоређени вишак прихода и расхода евидентирани су на позицији финансијског резултата ранијих година. Корекцијама почетног стања, извори сталних средстава који подлијежу обрачуну амортизације, пренесени су са трајних извора на финансијски резултат ранијих година.

5.3.2.2.1. Трајни извори средстава

Трајни извори средстава на дан 31.12.2011. године износе 14.822.216.986 KM, од чега је 13.268.971.901 KM исказано у ГКТ, 32.664.686 KM ван ГКТ и 2.554.843.109 KM је придружено приликом консолидације ИРБ и фондова у њеној надлежности.

Трајни извори средстава су исказани у вриједности сталне имовине која не подлијеже амортизацији и у ревидираној години повећана је вриједност трајних извора по основу активирања аутопута Бања Лука-Градишка и промјена на регионалним и магистралним

путевима, промјена на вриједности шума и шумског земљишта, докапитализација Фонда за развој и запошљавање и друго.

Умањење трајних извора је по основу усклађивања извора исказаних по почетном стању, а који се односе на предузећа која нису приватизована и не воде се у портфељу Акцијског фонда и друга умањења.

5.3.2.2.2. Резерве

Резерве на дан 31.12.2011. године износе 31.509.039 КМ, и углавном се односе на евиденције у ГКТ. У односу на почетно стање, ова позиција је неупоредиво већа, ради евидентирања током 2011. године у ГКТ која се углавном односе на:

- 19.701.459 КМ, Министарства трговине и туризма (извршена процјена фер вриједности грађевинских објеката и опреме Угоститељског сервиса);
- 4.123.882 КМ, Министарства унутрашњих послова (процјена вриједности некретнина, постројења и опреме у власништву МУП-а чија је вриједност била у потпуности амортизована);
- 1.878.360 КМ, Универзитета у Источном Сарајеву (по основу ревалоризације земљишта, вриједности аутомобила и рачунарске опреме и нефинансијске имовине);
- 1.437.900 КМ, Агенције за воде обласног ријечног слива Требишњице (ефекти процјене имовине којом управља Агенција).

5.3.2.2.3. Финансијски резултат

Финансијски резултат у Консолидованом билансу стања на дан 31.12.2011. године исказан је у износу од 841.643.327 КМ (негативни), од чега је 836.775.368 КМ у ГКТ а 5.032.319 КМ ван ГКТ. У односу на почетно стање, исказан је негативни раст од 25%, тј. повећање негативног финансијског резултата. Од укупно исказаног износа, резултат ранијих година је исказан у износу од 702.098.946 КМ а финансијски резултат текуће године у износу од 139.544.381 КМ.

По налазу ревизије финансијски резултат на дан 31.12. 2011. г. износи 858.791.398 КМ и разлика се односи на погрешно исказани резултат текуће године, што је образложено уз Консолидовани биланс успјеха.

Финансијски резултат ранијих година

По почетном стању, на позицији резултата ранијих година исказано је стање нераспоређеног вишка прихода и расхода у износу од 671.517.570 КМ (након корекција). По мануелном уносу почетног стања извршене су корекције резултата ранијих година (у ГКТ), на основу којих је дошло до повећања (за износ од око 2.032.610.428 КМ) и смањења (за износ од око 2.034.165.040 КМ) наведене позиције. Повећања су по основу искњижавања раније евидентираних разграничења за потраживања (по преузетим и пласираним буџетским кредитима, датом зајму Фонду здравственог осигурања РС, од Рафинерије нафте Брод, Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде по репласираним кредитима јединице локалне управе, преноса трајних извора средстава и остало).

Смањења су по основу искњижавања раније евидентираних разграничења за обавезе (за главницу старог и новог ино и унутрашњег дуга, преузете обавезе старе девизне штедње и остале корекције).

На дан билансирања финансијски резултат ранијих година исказан је у износу од 702.098.946 КМ и разлика (у односу на почетно стање) се углавном односи на евиденције у току ревидиране године у ГКТ.

Главна служба за ревизију ЈС је претходном ревизијом дала препоруку да се изврше одговарајућа књижења и коригује укупан „кумулирани дефицит“ за ревизијом утврђену разлику у износу од 105.811.757 КМ. Сходно наведеној препоруци Министарство је дало сљедеће образложење:

„Књиговодственим евидентирањем почетног стања на дан 01.01.2011. године, у складу са датим инструкцијама и извршеним корекцијама почетног стања, објективно је реализована и препорука Главне службе за ревизију јавног сектора по извјештају о ревизији Консолидованог финансијског извјештаја буџета Републике Српске за 2010. годину, која се односи на корекцију салда кумулисаног дефицита за износ средстава дозначених са рачуна приватизације (средства дозначена Фонду ПИО, допринос за ПИО за демобилисане борце и др.), а класификованих у оквиру позиција текућих расхода.

Наиме, концепт нових рачуноводствених политика подразумијева да се извори средстава који су остварени у ранијим годинама по основу приватизације, а нису утрошени до датума преласка на нове рачуноводствене политике, од 2011. године обухватају у оквиру финансијског резултата из ранијих година, чиме се суштински врши признавање дијела раније непризнатог позитивног финансијског резултата“.

Мишљења смо да су новодонесене политике у потпуности измијениле систем исказивања резултата пословања и провођење корекција „нераспоређеног вишка прихода и расхода“, није реално и изводљиво, јер су грешке утврђене у периоду примјене сасвим другачијег концепта рачуноводствених политика.

Финансијски резултат текуће године

Како је наведено под тачком 5.2.3. у Билансу успјеха за 2011. годину, исказана је негативна разлика прихода и расхода (већи су расходи од прихода), у износу од 342.519.492 КМ (негативан финансијски резултат текуће године).

Финансијски резултат текуће године је за потребе билансирања (у ГКТ), увећан за 83.704.043 КМ по основу евидентирања нове вриједности регионалних и магистралних путева са припадајућим саобраћајним објектима, у дијелу који ће бити предмет амортизације у наредном периоду. Финансијски резултат текуће године увећан је и за 118.890.310 КМ по основу евидентирања нове вриједности аутопутева у дијелу који ће бити предмет амортизације у наредном периоду и по основу директних књижења преко финансијског резултата текуће године у износу од 342.550 КМ.

Након свих извршених књижења и елиминација, текући финансијски резултат 2011. године исказан је у Консолидованом билансу стања у износу од 139.544.381 КМ као негативан текући финансијски резултат.

По налазу ревизије утврђен је негативни финансијски резултат у Консолидованом билансу стања у износу од 156.692.452 КМ (повећана је негативна разлика за 17.148.071 КМ образложених под тачком 5.2.3.).

Ревизорски тим

Љиљана Форца

Јагода Недимовић

Сњежана Радусиновић